

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE İŞBİRLİKLİ
ARGÜMANTASYON YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARISI, ARGÜMANTASYON DÜZEYLERİ VE
İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cansu ALINLI

TOKAT

Eylül, 2022

T.C.

TOKAT GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ

LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

TÜRKÇE VE SOSYAL BİLİMLER EĞİTİMİ ANABİLİM DALI

SOSYAL BİLGİLER EĞİTİMİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETİMİNDE İŞBİRLİKLİ
ARGÜMANTASYON YÖNTEMİNİN ÖĞRENCİLERİN
AKADEMİK BAŞARISI, ARGÜMANTASYON DÜZEYLERİ VE
İŞBİRLİKLİ ÖĞRENME BECERİLERİ ÜZERİNDEKİ ETKİSİ**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Cansu ALINLI

Danışman: Dr. Öğr. Üyesi İsa TAK

TOKAT

Eylül, 2022

ETİK SÖZLEŞME

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgi toplama ve raporlaştırma sürecinin Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği'ne, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna, genel akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak gerçekleştirildiğini; bu tez çalışmasının “intihal engelleme” programı ile tarandığını, bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve bulgulara atıf yaptığımı ve kaynağını gösterdiğimi beyan eder, sorumluluğun tarafıma ait olduğunu kabul ederim.

Tarih: 16/08/2022**Cansu ALINLI****İmza**

JÜRİ KABUL VE ONAY

Cansu ALINLI tarafından hazırlanan **Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirlikli Argümantasyon Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısı, Argümantasyon Düzeyleri ve İşbirlikli Öğrenme Becerileri Üzerindeki Etkisi**adlı tez çalışmasının savunma sınavı 16/08/2022 tarihinde yapılmış olup aşağıda verilen Jüri tarafından Oy Birliği / Oy Çokluğu ile Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Türkçe ve Sosyal Bilgiler Eğitimi Anabilim Dalı'nda Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Üye (Başkan) : Doç. Dr. Fatih YAZICI

Üye (Danışman) : Dr. Öğr. Üyesi İsa TAK

Üye : Dr. Öğr. Üyesi Engin ZABUN

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

...../...../2022

Prof. Dr. Mehmet GÜNEŞ

Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürü

TEŞEKKÜR

Lisans döneminden beri tanıdığım ve o günden itibaren bilgisini, tecrübesini kısacası her türlüğünü desteğini benden esirgemeyen, kendisini tanımaktan ve öğrencisi olmaktan onur ve gurur duyduğum, yüreği gibi kendisi de güzel olan kıymetli hocam Dr. İsa TAK'a yüksek lisans sürecim boyunca ilgisi, özverisi, desteği ve sabrından ötürü sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Araştırmam boyunca birtakım problemlerle karşılaştığımda kapısını hiç çekinmeden açındırdığım, benden bilgisini ve desteklerini esirgemeyen, her zaman her konuda yardımcı olanağırli hocam Doç. Dr. Fatih YAZICI'ya sonsuz şükranlarımı sunuyorum.

Lisans ve yüksek lisans dönemim boyunca bana her türlü desteğini esirgemeyen, her konuda yardımcı olan Pof. Dr. Ömer Faruk SÖNMEZ'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmam boyunca her türlü bilgisini, yardımlarını esirgemeyen Arş. Gör. Abdülkerim DEMİR hocama da teşekkürlerimi sunarım.

2021-2022 eğitim-öğretim sürecinde yapmış olduğum çalışmaya katılan 6-B ve 6-D sınıfı öğrencilerine ve desteklerinden dolayı okul müdürüne teşekkür ederim.

Hayatımın her anında yanımda olan, maddi ve manevi her türlü desteği benden esirgemeyen, aldığım her kararda bana güvenen ve arkamda olan kıymetli ailem annem, babam ve ağabeyime sonsuz teşekkürlerimi sunuyorum.

Beni her zaman destekleyen ve yardımlarını hiçbir zaman esirgemeyen kıymetli arkadaşlarıma da teşekkürlerimi borç bilirim.

ÖZET

Sosyal Bilgiler Öğretiminde İşbirlikli Argümantasyon Yönteminin Öğrencilerin Akademik Başarısı, Argümantasyon Düzeyleri ve İşbirlikli Öğrenme Becerileri Üzerindeki Etkisi

Alınlı, Cansu

Yüksel Lisans, Sosyal Bilgiler Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Dr. Öğr. Üyesi İsa Tak

Eylül 2022, xv +88 sayfa

Bu çalışmanın amacı, sosyal bilgiler öğretiminde işbirlikli argümantasyon yönteminin öğrencilerin akademik başarısı, argümantasyon düzeyleri ve işbirlikli öğrenme becerileri üzerindeki etkisiortaya koymaktır. Çalışma 2021-2022 eğitim öğretim yılında İstanbul'un Bakırköy ilçesinde bulunan bir ortaokulda 6.sınıfta öğrenim gören 78 öğrenci ile gerçekleştirilmiştir. Araştırmada karma desen kullanılmış olup nicel boyutunda öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel yöntem; nitel boyutunda ise eylem araştırması yönteminden yararlanılmıştır. Veriler araştırmacı tarafından geliştirilen Yönetime Katılıyorum Başarı Testi, Torun (2015) tarafından geliştirilen Argümantasyon Değerlendirme Rubriği, Burak (2020) tarafından geliştirilen İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği ve Görüşme Formu olmak üzere dört farklı veri toplama aracı ile elde edilmiştir. Nicel verilerin analizinde *t*-testi ve betimsel istatistikler; nitel verilerin analizinde iseiçerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Elde edilen bulgulara göre iş birlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile işlenen derslerin programın öngördüğü yöntemle işlenen derse göre daha başarılı oldukları ve argümantasyon yönteminin öğrenciler arasında iş birliği becerisinin olumlu yönde gelişmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Argümantasyon yönteminin öğrencilerin süreç içerisinde argüman oluşturmalarında etkili olduğu ve öğrencilerin ilk etkinlikten son etkinliğe doğru argüman geliştirme seviyelerinde artış olduğu ve kaliteli argümanlar ürettikleri, bazı öğrencilerin gerekçe, destekleyici ve çürütücü bileşenlerini kullanmada zorlandıkları tespit edilmiştir. Görüşme formu sonucunda öğrencilerin uygulamaya yönelik olumlu yönde düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiş, öğrenciler uygulamanın bilgiyi anlamlandırmada, arkadaşları ile iletişim becerilerinin güçlenmesinde, duygu, düşünce ve ifade edebilme becerilerinin gelişmesinde, derslerin güzel, eğlenceli

geçmesinde; sosyal bilgiler dersi ve diğer derslerde de kullanmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sosyal Bilgiler, Argümantasyon Yöntemi, İş Birlikli Öğretim, Akademik Başarı

ABSTRACT

The Effect of Cooperative Argumentation Method in Social Studies Teaching on Students' Academic Achievement, Argumentation Levels and Cooperative Learning Skills

Alınlı, Cansu

Master's Thesis, Social Studies Education Department

Thesis Advisor: Asist. Prof. Dr. İsa Tak

September 2022, xv +88 sayfa

The aim of this study is to reveal the effect of cooperative argumentation method on students' academic success, argumentation levels and cooperative learning skills in social studies teaching. The study was carried out with 78 6th grade students in a secondary school in the Bakırköy district of Istanbul in the 2021-2022 academic year. Mixed design was used in the research and the quantitative dimension of the quasi-experimental method with pretest-posttest control group; In the qualitative dimension, the action research method was used. The data were obtained with four different data collection tools: I Agree with Management Achievement Test developed by the researcher, Argumentation Evaluation Rubric developed by Torun (2015), Collaborative Learning Skills Scale developed by Burak (2020) and Interview Form. *t*-test and descriptive statistics in the analysis of quantitative data; Content analysis method was used in the analysis of qualitative data. According to the findings, it was concluded that the lessons taught with the cooperative teaching supported argumentation method were more successful than the lessons taught with the method prescribed by the program, and the argumentation method was effective in the positive development of cooperation skills among students. It has been determined that the argumentation method is effective in creating arguments in the process and the students' level of argument development from the first activity to the last activity increases and they produce quality arguments, and some students have difficulties in using the justification, supporting and rebuttal components. As a result of the interview form, it was determined that the students had positive thoughts about the application. It was concluded that they wanted to use it in social studies course and other courses as well.

Keywords: Social Studies, Argumentation Method, Cooperative Teaching, Academic Success

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ETİK SÖZLEŞME.....	iii
JÜRİ KABUL VE ONAY	iv
TEŞEKKÜR.....	v
ÖZET	vi
ABSTRACT.....	viii
İÇİNDEKİLER	ix
ŞEKİL LİSTESİ.....	xiv
KISALTMALAR.....	xv
GİRİŞ	1
Problem.....	2
Amaç.....	4
Önem.....	4
Sayıtlılar.....	5
Sınırlılıklar	5
Tanımlar.....	5
BÖLÜM II	6
KAVRAMSAL ÇERÇEVE.....	6
Argüman ve Argümantasyon	6
Toulmin Argümantasyon Tabanlı Öğrenme Modeli	6
Argümantasyon Yöntemi ve Sosyal Bilgiler	9
İş Birlikli Öğrenme	11
Birlikte Öğrenme	12
Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri	13
Takım-Oyun-Turnuva	14
Grup Araştırması.....	14
Grup Tartışması Yöntemi	15
Argümantasyon Yöntemi ve İş Birlikli Öğrenme.....	15
BÖLÜM III.....	17
YÖNTEM	17
Araştırmanın Modeli.....	17
Evren ve Örneklem	18
Veri Toplama Araçları	18

Yönetime Katılıyorum Başarı Testi	18
Argümantasyon Değerlendirme Rubriği	21
İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği	22
Görüşme Formu	22
Veri Toplama Süreci	22
Uygulama İçin Ön Hazırlık	22
Uygulamanın Tanıtılması	23
Uygulamanın Yürütülmesi	23
Etkinlik 1. Yönetim Biçimleri	24
Etkinlik 3. Bir Düşüm Var	25
Etkinlik 4. Anayasadan	25
Verilerin Analizi	26
BÖLÜM IV	27
BULGULAR	27
Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	27
Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	27
Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular	28
Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular	28
Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	29
Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular	30
Birinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri	30
İkinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri	33
Üçüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri	34
Dördüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri	36
Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	37
Argümantasyon Yöntemi İle İşlenen Dersin Sürecine İlişkin Bulgular:	38
Argümantasyon Yöntemi İle İşlenen Dersin Katkılarına İlişkin Bulgular:	39
Argümantasyon Yöntemi İle Yapılan Etkinliklerde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular:	40
Argümantasyon Yöntemi ile Yapılan Etkinliklerin Diğer Sosyal Bilgiler Konuları ile İşlenmesine İlişkin Bulgular:	41
Argümantasyon Yöntemi Uygulamalarının Diğer Derslerde Uygulanmasına İlişkin Bulgular:	42
Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular	44

BÖLÜM V	45
TARTIŞMA VE SONUÇ	45
BÖLÜM VI.....	52
ÖNERİLER.....	52
KAYNAKÇA.....	53
EKLER.....	65
EK 1. Yönetime Katılıyorum Başarı Testi.....	65
EK 2. Yönetim Biçimleri	70
EK 3.Adayım Çünkü.....	72
EK 4.Bir Düşüm Var	74
EK 6. İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği	76
EK 7. Görüşme Formu.....	77
EK 8. Araştırma İzni	79
EK 9. Argümantasyon Değerlendirme Rubriği Kullanım İzni	80
EK 10. İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği Kullanım İzni.....	81
EK 11. Uygulamaya İlişkin Görseller.....	82
EK 12. Ö16 Öğrencinin Birinci Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği	84
EK 13. Ö15 Öğrencinin İkinci Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği.....	85
EK 14. Ö28 Öğrencinin Üçüncü Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği.....	86
EK 15. Ö8 Öğrencini Dördüncü Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği	87

TABLO LİSTESİ

Sayfa

Tablo 1. Yönetime Katılıyorum Kazanımlarına İlişkin Başarı Testinde Yer Alan Soruların Dağılımı	19
Tablo 2. Başarı Testi Madde Güçlük ve Madde Ayırt Edicilik İndeksi Sonuçları	19
Tablo 3. Başarı Testi Alt-Üst Gruplar <i>t</i> -testi Sonucu	20
Tablo 4. Argümatasyon Değerlendirme Rubriği	21
Tablo 5. Öğrencilerin Deney ve Kontrol Grubu Dağılımları.....	23
Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puan Ortalamalarının Bağımsız Gruplar İçin <i>t</i> -Testi Sonuçları	27
Tablo 7. Deney Grubu Öntest-Sontest Puan Ortalamalarının İlişkili Örneklem <i>t</i> -Testi Sonuçları	28
Tablo 8. Kontrol Grubu Öntest-Sontest Puan Ortalamalarının İlişkili Örneklem <i>t</i> -Testi Sonuçları	28
Tablo 9. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puan Ortalamalarının Bağımsız Gruplar İçin <i>t</i> -Testi Sonuçları	29
Tablo 10. Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyi Sonuçları	29
Tablo 11. Birinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyleri.....	30
Tablo 12. İkinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyleri.....	33
Tablo 13. Üçüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyleri.....	34
Tablo 14. Dördüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyleri.....	36
Tablo 15. Argümantasyon Yöntemi ile İşlenen Dersin Sürecine İlişkin Bulgular	38
Tablo 16. Argümantasyon Yöntemi ile İşlenen Dersin Katkılarına İlişkin Bulgular	39
Tablo 17. Argümantasyon Yöntemi ile Yapılan Etkinliklerde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular	40
Tablo 18. Argümantasyon Yöntemi ile Yapılan Etkinliklerin Diğer Sosyal Bilgiler Konuları ile İşlenmesine İlişkin Bulgular	41
Tablo 19. Argümantasyon Yöntemi Uygulamalarının Diğer Derslerde Uygulanmasına İlişkin Bulgular	42

Tablo 20. Deney Grubu Öntest-Sontest İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeğinin Puan Ortalamalarının İlişkili Örneklem <i>t</i> -Testi Sonuçları	44
--	----

ŞEKİL LİSTESİ**Sayfa**

Şekil 1. Toulmin Argümantasyon Modeli	7
---	---

KISALTMALAR

çev. : çeviri

Ed. : Editör

MEB: Millî Eğitim Bakanlığı

s. : Sayfa

SPSS: Sosyal Bilimler İçin İstatistik Programı (Statistical Package for the Social Sciences)

TDK : Türk Dil Kurumu

BÖLÜM I

GİRİŞ

Günümüz Türk eğitim sisteminin amacı yapılandırmacılığın etkisi ile birlikte problem çözebilen, bilgi ve teknolojiyi kullanabilen, öğrenme sürecine aktif olarak katılabilen, eleştirel düşünebilen, sorgulayan, kanıtlar kullanabilen ve kanıtları kullanırken de aynı zamanda kendi düşüncesini oluşturabilen bireyler yetiştirmektir. Devamlı olarak gelişen ve değişen dünyada bilginin hızlı bir şekilde üretildiği ve tüketildiği toplumlarda eleştirel ve analitik düşünebilmek, bilginin doğruluğunu ve yanlışlığını sorgulayabilmek için karar verme, problem çözme, eleştirel düşünme, araştırma, iş birliği, kanıt kullanma gibi becerileri kazandırmak oldukça önemlidir. Eğitim kurumları da bu becerilerin kazandırılmasında aktif rol oynamaktadır. Bunun içinde doğrudan Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programı'nda (MEB, 2018) da yer alan bu becerilerin kazandırılması büyük önem taşımaktadır. Öğretim programları öğrencilerin öğrenme sürecine aktif katılımını sağlayan, karşılaşılan problemler karşısında çözüm üretebilen, sorumluluk sahibi bireyler olabilmeleri amacıyla tasarlanmıştır. Sosyal bilgiler dersi de çevresinde ve dünyada olup bitenleri anlayan, çevresine karşı daha duyarlı olabilen, hak ve sorumluluklarını bilen bireylerin birer etkin vatandaş olarak yetişmelerinde ve bu becerilerin aktarılmasında önemli bir yere sahiptir.

Öğretim programlarına baktığımızda becerilerin tek başına yer alması yeterli değildir. Bu becerilerin farklı yöntem ve tekniklerle de desteklenmesi ve öğretilmesi gerekmektedir. Becerilerin öğretilmesi ve kazandırılması için farklı yöntem ve teknikleri incelediğimizde Toulmin Argümantasyon yöntemi, problem çözme, kanıt kullanma, iş birliği, eleştirel düşünme gibi becerilerin geliştirilmesinde ve kazandırılmasında oldukça önemlidir. Argümantasyon yöntemi öğrencilerin araştırma yapma, bilgiyi sorgulama, iddialar ortaya koyma ve bunları yaparken bilimsel argümanlar oluşturarak savunma veya çürütme, problemlere karşı eleştirel bakış açısı ile çözüm önerisi sunmaları açısından bilimsel veri ve kanıt kullanma olanağı sağlamaktadır. Aynı zamanda argümantasyon yöntemi öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılımını sağlamak ve kendi düşüncelerini rahat bir şekilde ifade edebilen etkili bir öğrenme ortamı sunmaktadır (Günel, Kingır ve Geban, 2012).

Argümantasyon yöntemi ile yapılan öğrenme sürecinde öğrenciler kendi iddialarını ortaya koyarken karşı tarafın iddialarını analiz etme ve eleştirel yaklaşma imkanına sahip olurlar. Bu şekilde öğrenciler kendi iddialarını veriler ile destekleyerek ve gerekçeler ortaya koyarak değerlendirme imkânı bulurken; karşı tarafın da iddialarını çürütme, reddetme veya düzeltmeler yaparak argümantasyon sürecine aktif katılımını sağlamaktadırlar. Yapılan çalışmalarda argümantasyon yönteminin bireysel tartışmalara göre grup tartışmalarının daha faydalı olduğu ifade edilmiştir (Sampson ve Clark, 2011). Öğrenciler bu sayede bilgiyi hazır almak yerine iş birliği sayesinde etkileşimli bir şekilde bilgiye birlikte ulaşabilmektedirler. Bu yüzden argümantasyon yöntemi ile birlikte yanında destekleyici olarak kullanılabilecek en etkili öğrenme yöntemi iş birlikli öğrenme yöntemidir. Çünkü iş birlikli öğrenme yönteminde öğrenci birbiri ile ortak çalışma fırsatının yanı sıra grup içerisinde hem kendi öğrenmelerinden hem de arkadaşlarının öğrenmelerinden sorumlu olması noktasında etken bir faktör olarak kaşıma çıkmaktadır (Doymuş, 2008; Özdilek, Okumuş ve Doymuş, 2018). Bu sayede öğrenci kendi argümanlarının eksikliklerini öğrenirken diğer grup arkadaşlarından edindiği bilgiler yolu ile argümanını geliştirmeye çalışırlar. Böylece öğrenciler bilgilerini eleştirmiş ve yapılandırmış olurlar (Aktamış ve Hiğde, 2017). Ayrıca iş birlikli destekli argümantasyon ile öğrenciler sadece akademik yönden gelişimlerinin yanı sıra karşılıklı saygı, iletişim becerilerinin gelişimi ve öz güvenlerinin gelişimi noktasında sosyal gelişimleri açısından da katkı sağlamaktadır. Argümantasyon yönteminin ve iş birlikli öğrenme yönteminin ayrı yöntemler olarak eğitimde birçok önemli bir etkiyesahip olmasına rağmen bilindiği kadarı ile sosyal bilgiler alanında iş birlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemiyle ilgili araştırma bulunamamıştır. Yapılacak olan bu çalışma ile iş birlikli argümantasyon yönteminin sosyal bilgiler dersi konularının öğretiminde öğrencilerin akademik başarıları, argümantasyon geliştirme düzeyleri arasındaki ilişki ve uygulamaya karşı öğrencilerin görüşleri araştırılacaktır.

Problem

Argümantasyon yönteminin eğitime sağladığı yararın çok olmasına ve argümantasyon yöntemine daha fazla yer verilmesi gerektiğinin ifade edilmesine karşın ülkemizde fen bilimleri alanında çok fazla yer verilmesine rağmen sosyal bilgiler eğitiminde yeterince yer verilmemektedir (Torun, 2015). Bu problem durumundan hareketle “sosyal bilgiler öğretiminde işbirlikli argümantasyon yönteminin öğrencilerin

akademik başarısı, argümantasyon düzeyleri ve işbirlikli öğrenme becerileri üzerindeki etkisi nedir?” sorusuna cevap aranacaktır. Araştırmada belirtilen problem doğrultusunda şu alt problemler belirlenmiştir:

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 6.sınıf “Yönetime Katılıyorum” konusu akademik başarılarına yönelik öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
2. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 6.sınıf “Yönetime Katılıyorum” konusu akademik başarılarına yönelik sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
3. Deney grubu öğrencilerinin 6.sınıf “Yönetime Katılıyorum” konusu akademik başarılarına yönelik öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
4. Kontrol grubu öğrencilerinin 6.sınıf “Yönetime Katılıyorum” konusu akademik başarılarına yönelik öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?
5. Deney grubu öğrencilerinin uygulama sırasında geliştirdikleri argümanlar ne düzeydedir?
6. Deney grubu öğrencilerinin argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı haftalık etkinlikler açısından öğrencilerin oluşturduğu argümanlar ne düzeydedir?
7. Deney grubu öğrencilerinin işbirlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı dersin sürecine ilişkin görüşleri nedir?
8. Deney grubu öğrencilerinin işbirlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı dersin, uygulama öncesinde ve sonrasında yapılan işbirlikli öğrenme becerileri ölçeğinde anlamlı bir farklılık var mıdır?

Amaç

Bu çalışmanın amacı altıncı sınıf sosyal bilgiler dersi öğretiminde işbirlikli öğretim destekli argümantasyon yönteminin öğrencilerin akademik başarılarını, argümantasyon geliştirme düzeylerini ve uygulama sürecine ilişkin öğrenci görüşlerini araştırmaktır.

Önem

Alan yazın incelendiğinde Toulmin'in argümantasyon tabanlı öğrenme yöntemi ile Türkiye'de ve dünyada özellikle fen bilimleri alanında çalışmalar yapıldığı görülmüştür. Bu çalışmalar genel olarak argümantasyon yönteminin fen öğretimine dahil edilmesi (Driver, Newton ve Osberne, 2000; Kaya ve Kılıç, 2008), fen bilimleri öğretimi açısından önemi (Uluçınar Sağır, 2008), öğrencilerin argümantasyon becerileri geliştirmeleri üzerine (Erduran, Simon ve Osborne, 2004; Heng, Surif ve Seng, 2014; Kuhn ve Udell, 2003; McNeil, 2011) çalışmalar yapılmıştır. Aynı zamanda fen bilimleri alanında argümantasyon yönteminin öğrencilerin bilimsel süreç becerileri (Köseler, 2019; Köseler ve Şahin Kanyon, 2020), mantıksal düşünme becerileri (Aydın ve Kaptan, 2014), hipotetik tahmine dayalı argümanların üretilmesi (Lawson, 2010), kavram öğretimi (Ulu ve Bayram, 2015; Yalçınkaya, 2018), kavram karikatürü destekli argümantasyon öğretimi (Çinici, Özden, Akgün, Herdem, Karabiber ve Deniz, 2014) ve sosyobilimsel konular (Robertshaw ve Campbell, 2013) ile ilgili çalışmalar yapılmıştır.

Sosyal bilgiler eğitimi alanında ise argümantasyon yönteminin sosyal bilgiler dersi öğretim programı ve ders kitabındaki yeri (Oğuz ve Demir, 2016), öğrencilerin argümantasyon düzey becerileri (Demir, 2017; Torun ve Şahin, 2016; Yazıcıoğlu ve Alkan, 2019), karar verme becerisi (Torun, 2015), eleştirel düşünme becerisi (Meral, 2018), bilimsel düşünme becerisi (Cevgen, 2018), güncel olay kullanımı (Akkan, 2019) ve öğrencilerin akademik başarılarına etkisi (Aydoğdu Demir, 2019; Serttaş, 2019) üzerine çalışmalar yapılmıştır.

Sosyal bilgiler alanında yapılan literatür taraması sonucunda argümantasyon yöntemi farklı yöntem ve tekniklerle uygulanmış fakat işbirlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemiyle ilgili bilindiği kadarıyla bir araştırmaya rastlanmamıştır. Her iki yöntemin de ayrı ayrı çalışıldığı gruplarda olumlu yönde bir sonuca rastlandığı

görülmektedir. Yapılacak olan bu çalışma ile sosyal bilgiler dersi konularının öğretiminde iş birlikli öğretim destekli argümantasyon yönteminin sosyal bilgiler dersi konuları öğretiminde öğrencilerin akademik başarılarına etkisi, argüman düzeyleri ve öğrenci görüşleri değerlendirilmeye çalışılmıştır. Aynı zamanda çalışma ile alandaki eksikliği doldurmasına da katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Sayıtlar

1. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, veri toplama araçlarını içten ve güvenilir cevapladığı varsayılmaktadır.

Sınırlılıklar

Araştırma;

1. 2021-2022 eğitim-öğretim yılı İstanbul Bakırköy’de bulunan bir ortaokulda öğrenim görmekte olan 6.sınıf öğrencileri ile,
2. 2021-2022 eğitim öğretim yılında kullanılan MEB yayınları 6.sınıf Sosyal Bilgiler ders kitabı ile,
3. “Yönetime Katılıyorum” konusu ile,
4. Araştırmada ortaya konulan problem ve alt problemler ile,
5. Araştırmada kullanılacak olan veri toplama araçları ile sınırlıdır.

Tanımlar

Argüman: Bir iddianın desteklemesi amacıyla ortaya koyulan üründür (Kuhn ve Udell, 2003).

Argümantasyon: Öne sürülen bir iddianın gerekçeler kullanılarak desteklenmesini sağlayan bir süreçtir (Toulmin, 2003).

BÖLÜM II

KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Argüman ve Argümantasyon

Argüman ve argümantasyon birbirinden farklı kavramlardır. TDK'ye (2020) göre argüman 1. Kanıt, 2. Tez, iddia, sav olarak tanımlanmaktadır. Khun ve Udell (2003) argümanı, bir iddianın desteklenmesi amacıyla ortaya koyulan ürün olarak tanımlarken; Sampson ve Clark (2008) argümanı, bireylerin günlük yaşamında ortaya atılan iddiaların veya açıklamaların gerekçeler kullanarak açıklanması olarak tanımlamaktadır. Toulmin (1958) ise, herhangi bir iddiayı desteklemek ya da çürütmek üzere ortaya atılan kanıt olarak tanımlamaktadır.

Argümantasyon ise öne sürülen bir iddianın gerekçeler kullanılarak desteklenmesini sağlayan bir süreçtir (Toulmin, 2003). Nussbaum'a (2002) göre argümantasyon, öğrencinin bir ya da daha fazla iddiayı savunması, karşıt iddiayı bilimsel veriler ile çürütmeye çalışması ve birden fazla kişinin ortaya koyulan argümanları eleştirdiği sosyal bir süreçtir. Sampson ve Clark (2008) ise argümantasyonu, ortaya atılan savları ve gerekçeleri güçlendirmek amacıyla oluşturulan karmaşık süreçlerin tümü şeklinde tanımlamaktadır. Argümantasyon kavramının Türkçe karşılığı "tartışma" kelimesi olarak kullanılmaktadır. Ancak tam anlamıyla bu kelimeyi karşılayamamaktadır. Çünkü argümantasyon, basitçe tarafların görüşlerini ortaya koyduğu bir yöntem değil; bilimsel bilgilerin aşamalar halinde çeşitli verilerden elde edilen kanıtlara dayanarak, gerekçeler ile savunulmasıdır (Trend, 2009).

Toulmin Argümantasyon Tabanlı Öğrenme Modeli

Stephan Toulmin (2003) tarafından yazılmış olan The Uses of Argument (Argümanların Kullanımı) isimli kitap, yapılandırılmış bir tartışma modeli olması ve eğitimde sistematik olarak kullanılmaya başlanılmasından ötürü önemli bir yere sahiptir. Toulmin kitabında yapılandırılmış bir argümantasyon sürecinde, 3 ana bileşen ve 3 yardımcı bileşen olmak üzere 6 bileşenden bahsetmiştir. Bunlar; iddia, veri, gerekçe (ana bileşenler), destekleyici, çürütücü ve sınırlayıcı (yardımcı bileşenler) şeklindedir.

İddia (Claim): Bir konu üzerinde tartışılan görüş veya tezlerdir.

Veri (Data): İddiaları ispatlamak amacıyla ortaya atılan kanıtlardır.

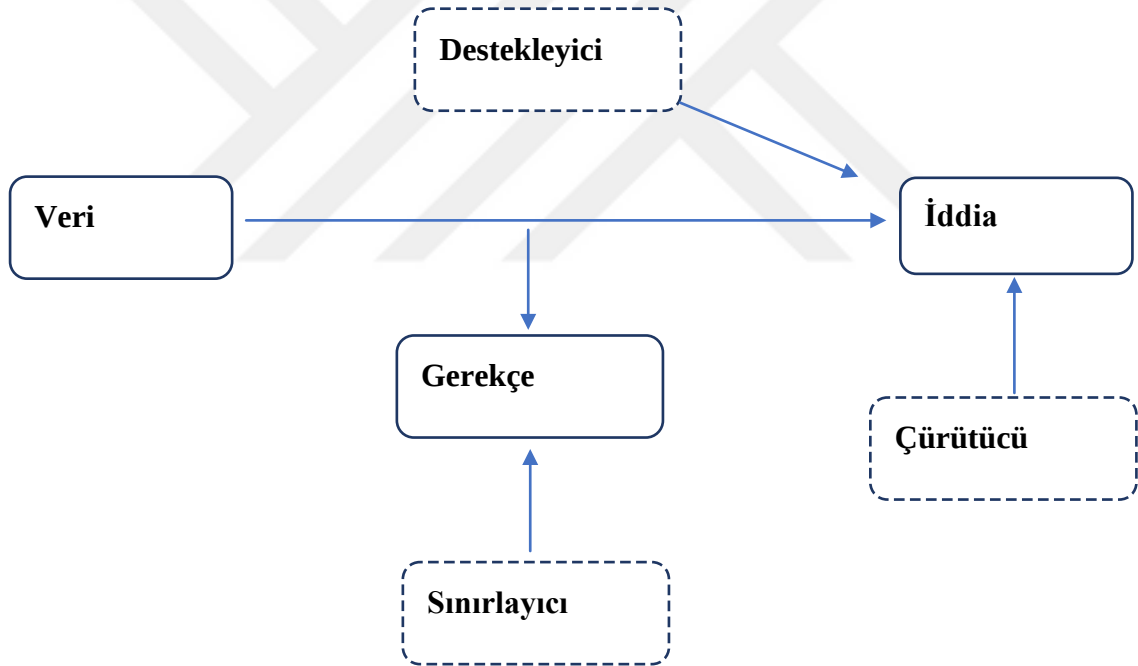
Gerekçe (Warrant): Ortaya atılan bir iddiayı desteklemek ve doğrulamak için öne sürülmüş olan nedenlerdir.

Destekleyici (Backing): Ortaya atılan iddiayı ve gerekçeyi güçlendirmek amacıyla kullanılan ifadelerdir.

Çürütücü (Qualifiers): Ortaya atılan iddianın geçerliliğini yok sayan, geçersiz kılan, askıya alan ifadelerdir.

Sınırlayıcı (Rebuttal): Ortaya atılan iddiayı destekleyen gerekçelerin hangi koşullarda geçerli olabileceğini sınırlayan ifadelerdir.

Toulmin tarafından geliştirilmiş olan bu model, sonrasında diğer araştırmacılar tarafından bir şemaya dönüştürülerek somutlaştırılmıştır. Toulmin tarafından geliştirilen model aşağıda yer alan Şekil 1’de gösterilmektedir.

Şekil 1. Toulmin Argümantasyon Modeli
(Toulmin, 2003).

Şekil 1’de Toulmin Argümantasyon Modelin’e (2003) yer verilmiştir. Şekle göre kullanılan veriler iddiayı desteklemektedir ve gerekçeler de iddia ile veriler arasındaki köprü görevini sağlamaktadır. Destekleyiciler iddiaları güçlendirmekte ve sınırlayıcılar da gerekçelerin geçerli olabileceği sınırlılıkları oluşturmaktadır. Çürütücü ise iddianın geçerli olmadığı, desteklenmediği durumları belirtmektedir (Erduran ve diğerleri, 2004).

Argümantasyon tabanlı öğrenme modelinde öğrenciler, bir konuyu tartışacaklarsa kanıtları nasıl kullanmaları gerektiğini anlamaları gerekmektedir. Bundan dolayı “bir argümanda sunulan kanıtların gözlemlenmesi ve incelenmesi, anlatıda yer alan daha açık fikirleri birleştirmenin bir yoludur. Öğrencilere kanıtların bir argümanın keşfi için bir araç olarak nasıl işlev görebileceği öğretilirken, aynı zamanda argümantasyonun müfredatı nasıl yeniden şekillendirebileceği de ortaya koyulmaktadır” (Thielemier, 2013). Bilimsel bilgilerin yapılandırılması ve değerlendirilmesinde, eldeki kanıtların iddiayı ne ölçüde ve nasıl desteklediğini açıklarken ve sorgularken argümantasyon süreci işlemiş olur (Duschl, Schweingruber ve Shouse, 2007).

Toulmin Argümantasyon Modeli’nde öğrenciler, sürecin bir parçası haline gelmektedirler. Öğrenciler veriler doğrultusunda iddiaları değiştirebileceklerini, nerede hangi soruları ve nasıl soru sormaları gerektiğini de öğrenmektedirler. Bu süreç öğrencilerin iş birliği, eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme, kanıt kullanma, araştırma, yaratıcı düşünme gibi birçok üst düzey düşünme becerilerini de kazanmalarına, geliştirmelerine olanak tanımakta ve öğrencilerin öğrenme sürecinde aktif rol oynaması sağlamaktadır. Aynı zamanda öğrencilerin argüman becerisi geliştirmelerinde de önemli bir yere sahiptir (Demir ve Oğuz Haçat, 2018; Yazıcıoğlu 2017) Aynı zamanda bireylerin bu süreçte kendilerini ifade edebilmelerine olanak sağlamakla birlikte okuma-yazma gibi becerilerinin de geliştirilmesinde önemli rol oynamaktadır. Bu süreçte öğretmenler de;

Öğrencilerin fikirlerini rahatça ifade edebildikleri, düşüncelerini farklı gerekçelerle destekleyebildikleri ve arkadaşlarının iddialarını çürütmek amacıyla karşıt argümanlar geliştirebildikleri diyaloglar içerisinde yer almalarını sağlar. Karşıt argümanları içeren yazılı veya sözlü tartışmalarda öğretmenler, öğrencilerinin geçerli verilere dayalı oluşturdukları iddiaları, haklı gerekçelerle sordukları tartışmalarda yönlendirici ve rehber rolü üstlenir (MEB, 2013).

Aynı zamanda öğretmenler, öğrencilere yazılı veya sözlü açık uçlu sorular sorması, öğrencilerin kendi aralarındaki tartışmalarını cesaretlendirmesi, ileri sürdükleri iddialarının muhakemesini yapma ve iddiaları için verileri sağlamasında önemli bir rol oynamaktadır (Mcneill ve Pimentel, 2010).

Argümantasyon Yöntemi ve Sosyal Bilgiler

Hızlıdeğişen ve gelişen günümüz toplumlarında nitelikli bireyler yetiştirebilmek amacıyla güncellenen eğitim programlarıyla birlikte öğrenci merkezli yaklaşımların ve bu yaklaşımlar doğrultusunda öğretim yöntem tekniklerin eğitim ortamlarında kullanımı artmaktadır. Sosyal bilgiler dersi de diğer dersler gibi öğrenci merkezli anlayışı benimseyerek, programda hedeflenen kazanımlara ulaşabilmek için birçok farklı yöntem ve teknik kullanılmasını gerekli kılmıştır. Güncellenen bu programlara baktığımızda öğretmen merkezli sistem yerine öğrenciyi sorgulatan, araştırmaya sevk eden, edindikleri bilgileri analiz etmeyi sağlayan, olaylara eleştirel bakabilenbilginin doğruluğunu kesin kabul etmeyen ve beraberinde bu bilgilerin değişebileceğini öğrenenkatılımcı bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir (Çetin,2004; Yılmaz Özcan, 2019). Bu noktada Akkan'ın sosyal bilgiler dersinde güncel olayların kullanımı üzerine yapmış olduğu çalışmada katılımcıların tartışma metni üzerinde güncel olayları değerlendirebildiklerini, sosyal bilgiler dersi ile ilişkilendirebildiklerini ortaya koymuştur. Ayrıca öğrencileri araştırmaya, bilimsel düşünmeye ve sorgulamaya yönlendiren öğretim yöntemlerinden biri de argümantasyon yöntemi olmuştur. Argümantasyon yöntemi bilgiyi sorgulama, araştırma, analiz etme ve bilgiyi anlamlandırmada en iyi yöntemlerden birisidir.Bu bağlamda alan yazına baktığımızda argümantasyon yönteminin sosyal bilgiler dersinde kullanımında öğrencilerin akademik başarı ve kalıcılığa etkisi olduğu görülmektedir. Aydoğdu Demir (2019) ve Serttaş'ın (2019) yapmış oldukları çalışmalar da bu durumu desteklemektedir.

Sosyal bilgiler öğretim programına baktığımızda özel amaçları içerisinde yer alan “bilimsel düşünmeyi temel alarak bilgiye ulaşma ve bilgiyi kullanma...” (MEB, 2018) ifadesi ile öğrencilerin bilimsel düşünme ve sorgulamaya teşvik edildiği ve “...farklı tartışma teknikleri kullanılarak problem çözme, eleştirel düşünme, kanıt kullanma, karar verme ve araştırma becerileriyle ilişkilendirilerek sınıfa taşınabilir” (MEB,2018) ifadeleri ile deargümantasyon yönteminin sosyal bilgiler dersinde kullanılabilirliği desteklenmiştir. Oğuz ve Demir (2016), 2005 Sosyal Bilgiler Öğretim Programını ve sosyal bilgiler ders kitabını incelemişler ve 4. sınıflarda 14 kazanımın, 5. sınıflarda 22 kazanımın, 6. sınıflarda 22 kazanımın, 7. Sınıflarda da 19 kazanımın argümantasyon yöntemine ilişkin verildiği tespit edilmiştir. Ayrıca ders kitaplarında da

genel itibari ile hazırlık soruları kapsamında argümanların değerlendirilmeye çalışıldığı sonucuna ulaşılmıştır.

Sosyal bilgiler dersinin doğası gereği toplumsal konularda öğrencilerin, birtakım düşüncelerini ifade etme ve farklı bakış açıları ile kendi düşüncelerini açıklama, bir konu hakkındaki iddialarını öne sürebilme ve bu iddiaları gerekçelendirerek bilimsel süreç becerilerinin geliştirilmesinde argümantasyon yöntemi önemli bir paya sahiptir (Demir, 2017). Cevger'in (2018) de çalışmasında argümantasyon yöntemi ile işlenen derslerin öğrencilerin bilimsel tartışma düzeylerine olumlu katkı sağladığı fakat bilimsel düşünme becerilerine olumlu bir etkisi olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Beraberinde sosyal bilgiler dersi öğrencilerin toplumsal konulara duyarlı, çevresindeki olaylara eleştirel bakabilen ve olaylar karşısında bilimsel düşünebilen, sorumluluk sahibi, karar verme becerisine sahip bireyler yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçların gerçekleşmesi için de araştırma ve sorgulamaya dayalı argümantasyon yöntemi gibi farklı yöntemlerin kullanılmasını gerekli kılmıştır (Torun, 2015). Demir'in (2017) argümantasyon yöntemi ile işlenen dersler sonucunda öğrencilerin yaratıcı düşünme becerisini geliştirdiği; Meral (2018) ve Yılmaz Özcan'ın (2019) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin eleştirel düşünme becerisi üzerinde olumlu yönde bir etkiye sahip oldukları; Torun'un (2015) yaptığı çalışmada ise öğrencilerin karar verme becerisi üzerinde olumlu yönde bir etkiye sahip oldukları sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan tüm bu çalışmalara baktığımızda argümantasyon yönteminin öğrencilerin beceri öğretimi noktasında önemli bir yere sahip olduğu görülmektedir.

Argümantasyon yöntemi ile yapılan çalışmalara genel olarak baktığımızda;

- Öğrencilerin akademik başarılarını artırdığı (Kıngır, 2011; Öğreten, 2014; Uluay ve Aydın, 2018),
- Bilime karşı öğrencilerin olumlu yönde anlayış ve tutumlarını geliştirdiği (Tümay, 2008; Yeşiloğlu, 2007),
- Kavramsal anlama düzeylerini geliştirdiği (Şekerci, 2013; Ünver Halvacı, 2017; Yalın Çelik, 2010; Yeşiloğlu, 2007; Yıldırım, 2017),
- Öğrencilerin eleştirel düşünme, problem çözme, karar verme gibi üst düzey düşünme becerilerini geliştirdiği (Çınar, 2013; Kunsch, Schnarr ve Van Tyle, 2014; Tonus, 2012; Torun, 2015; Yıldırım, 2017) görülmüştür.

Argümantasyon yönteminin yapılan çalışmalar sonucu etkisine baktığımızda sosyal bilgiler dersinde de kullanılmasının olumlu yönde katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

İş Birlikli Öğrenme

21.yüzyıl eğitim sisteminin amacı problem çözebilen, analitik, yaratıcı, yenilikçi, eleştirel düşünebilen, iletişim ve iş birliği becerilerine sahip bireyler yetiştirmektir. Geleneksel eğitim yaklaşımlarına bakıldığında ezberci sistemin ön planda olduğu, öğretmen merkezli, öğrencilerin araştırma ve sorgulamaya çok fazla teşvik edilmediği görülmektedir. Bu anlayışa bakıldığında 21.yüzyıl becerilerine sahip öğrencilerin yetiştirilmesinin mümkün olamadığı görülmektedir. Yapılandırmacı eğitim anlayışı ile birlikte geleneksel eğitim sisteminde köklü bir değişime gidildiği görülmektedir. Artık öğretmenin merkezde değil rehber konumda olduğu, öğrencinin ise pasif değil aktif, araştıran, sorgulayan ve öğrenciler arasında yoğun etkileşimin olduğu bir anlayışa geçilmiştir.

Eğitim-öğretim ortamlarında öğrenciler arasında yoğun etkileşimin artırılması, öğrencilerin katılımlarının sağlanması, sosyal becerilerinin gelişmesi, yüz yüze etkileşimlerinin artması ve bireysel sorumluluk alabilmelerinin önemli yollarından birisi de iş birlikli öğrenme yöntemi olmuştur (Johnson ve Johnson, 1999). İş birlikli öğrenme, öğrencilerin sınıf içerisinde heterojen gruplar oluşturularak ortak bir amaç için birbirlerinin öğrenmelerinden sorumlu oldukları öğretim yöntemidir (Gömleksiz, 1997). İş birlikli öğretim yöntemi başarıyı artırmada ve öğrenme seviyesini üst seviyeye çıkarmada etkili öğretim yöntemlerinden birisi haline gelmiştir. Farklı seviyede olan öğrencilerin bir arada çalışmasını, düşük seviyeye sahip öğrencilerin üst düzey bilişsel becerilerini geliştirme fırsatı da sunmuştur. Ayrıca öğrencilerin sosyal ve duyuşsal özelliklerinin gelişimine de katkı sağlamıştır (Gelici ve Bilgin, 2011; Özdemir, 2011).

İşbirlikli öğrenme yönteminin en önemli özelliği öğrenciler arasında ortak bir amaç doğrultusunda küçük gruplar halinde çalışarak birbirlerinin öğrenmelerinden sorumlu olmalarıdır. Çünkü iş birlikli öğretim yöntemi bir grup çalışmasıdır (Kayacan, 2017). Ancak her grup çalışması bir iş birlikli öğrenme değildir. İşbirlikli öğrenme olabilmesi için ortak bir amaç doğrultusunda her öğrencinin grup içerisinde hem kendisinin hem de diğer öğrencilerin öğrenmelerini en üst seviyeye çıkarması

gerekmektedir. Belirli bir amaca ulaşabilmek için de tüm grupta eşit sorumluluk yani paylaşılmış bir liderlik söz konusu olmaktadır.

İşbirlikli öğrenme tek bir yöntemden ya da uygulamadan oluşan bir model değildir. Konunun amacı, sınıfın fiziksel durumu ve öğrencilerin hazırbulunuşluk durumlarına göre birçok farklı iş birlikli öğrenme tekniği bulunmaktadır. Bunlardan bazıları birlikte öğrenme, öğrenci takımları-başarı bölümleri, takım-oyun-turnuva, grup araştırması ve çalışmada kullanılan grup tartışması yöntemidir.

Birlikte Öğrenme

Birlikte öğrenme, Johnson ve Johnson (1991) tarafından geliştirilmiş iş birlikli öğretim yöntemlerinden biridir. Johnson ve Johnson teknik üzerine birçok araştırma yapmış ve araştırmanın sonuçlarına göre teknik değiştirilmiş ve geliştirilmiştir. Tekniğin en önemli özelliği grubun ortak bir amacının olması ve bu amaca ulaşabilmek için grup içerisinde öğrencilerin fikir ve materyallerini paylaşarak bireysel iş bölümü yapmalarıdır. Ve bu sayede grubun başarısı yükselerek ödüllere ulaşılması hedeflenmektedir (Karadeniz, 2012).

Birlikte öğrenme tekniğini uygulamadan önce sınıfın fiziksel durumu, mevcudu ve öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri göz önüne alınarak gruplar 2-6 kişilik olacak şekilde oluşturulur. Hedefe ulaşabilmek için grup içerisinde birlikte karar verilir ve uygulama sonrasında öğrenciler bireysel ve grup içi performansları göz önüne alınarak hedefe ulaşan gruplara ödüller verilmektedir (Çavdar, 2016).

Birlikte öğrenme tekniğini uygulanırken sırası ile şu işlemler yapılmaktadır: (Johnson ve Johnson, 1991)

1. Öğretimsel hedeflerin belirlenmesi
2. Grup büyüklüğüne karar verme
3. Öğrencilerin gruplara ayrılması
4. Sınıfın düzenlenmesi
5. Öğretim malzemelerinin bağımlılık yaratacak biçimde planlanması
6. Bağımlılığı sağlamak için grup üyelerine roller verme
7. Akademik işin açıklanması
8. Olumlu amaç bağımlılığının yaratılması

9. Bireysel değerlendirme
10. Gruplar arasında iş birliğinin sağlanması
11. Başarı için gerekli ölçütlerin açıklanması
12. İstendik davranışların belirlenmesi
13. Öğrenci davranışlarının yönlendirilmesi
14. Grup çalışmasına yardımcı olma
15. İş birliği becerilerini öğretebilmek için bir araya girme
16. Dersi sona erdirmeye
17. Öğrenci öğrenmesini nitel ve nicel olarak değerlendirme
18. Grubun ne kadar iyi çalıştığı değerlendirilmelidir
19. Akademik ilişkiler oluşturma

Öğrenci Takımları-Başarı Bölümleri

Slavin (1990) tarafından geliştirilmiş olan tekniğin amacı öğrenciler arasında yarışma esasına dayalı belirlenen bir hedefe ulaşabilmektir. Öğrenci takımları-başarı bölümleri tekniğinin beş ögesi bulunmaktadır. Sunum, takımlar, sınavlar, bireysel ilerleme puanları ve takım ödülü.

Sunum:Dersin başlangıcında konuyu düz anlatım yöntemi ile öğretmenin görsel veya işitsel araçlar kullanarak aktarmasıdır.

Takımlar:öğretmen dersi anlattıktan sonra sınıf içerisinde heterojen gruplar oluşturulur. Takımın amacı grup içerisindeki üyeleri sınavda başarılı olabilmeleri için hazırlamaktır. Öğretmen öğrencilerin üzerinde çalışacakları materyallerin tanıtımını yapar ve gruplara dağıtır. Bu bölümde öğrenciler problemleri tartışırken birbirleri ile bilgi birikimlerini paylaşırlar ve cevaplar karşılaştırılarak arkadaşlarının yanlış öğrenmelerini düzeltmeleri gibi çalışmalar yer almaktadır.

Sınavlar: takımlar sınav için gerekli hazırlıkları yaptıktan sonra bireysel sınava alınırlar. Böylece her öğrenci bireysel değerlendirmelerini yapmış olurlar.

Bireysel İlerleme Puanları: bu bölümde öğrencilerin bir önceki dersteki başarısından daha iyi bir başarı sergilemesi gerekmektedir. Ancak bu şekilde puan alabilmektedir. Öğrenci bir önceki başarısına göre her aşamada ne kadar artırabilirse hem bireysel olarak puan alabilmekte hem de takımına puan kazandırmaktadır.

Takım Ödülü: Takımlar belirlenen hedeflere ulaştıklarında ödüllendirilirler.

Takım-Oyun-Turnuva

De Veries ve Slavin(1976) tarafından geliştirilmiştir. Teknik, öğrenci takımları-başarı puanları tekniği ile benzerlik göstermekle birlikte farklı olan kısmı takımlar içerisinde bulunda her öğrencinin karşı takım öğrencisi ile yarışmasıdır.

Sunum: Öğretmen tarafından derse girişte düz anlatım yöntemi kullanarak konu öğrencilere aktarılır.

Takımlar: Heterojen gruplar oluşturulur ve sınıfın fiziksel yapısına ve sınıf mevcuduna göre 4-6 kişilik gruplara ayrılırlar.

Oyunlar: Öğretmenin konu aktarımından sonra ve takım çalışması sonucunda her takım temsilcilerinden üçer kişilik gruplar oluşturulur. Öğrendikleri bilgilerden soru kartları oluşturulur ve her öğrenciden bir adet kartın çekilmesi istenir. Öğrencilerden bu soruları yanıtlaması istenir. Öğrenci karttaki soruyu yanlış cevaplırsa bir kart daha çekebilir fakat ikinci kartı da yanlış cevaplırsa diğerlerinin soruyu cevaplama hakkı olur.

Turnuva: Birinci turnuva için oyun sonucunda en iyi olan üç öğrenci, ikinci turnuva için sonrasında gelen üç öğrenci, 3.,4. ... her öğrenci turnuva masalarına geçerler. Amaç aynı düzeydeki öğrencileri birlikte yarıştırmaktır. İlk haftadan sonra başarı düzeylerine göre öğrenciler masa değiştirirler. Başarısını düşüren öğrenciler bir alt turnuva masasına, başarısını artıran öğrenci bir üst turnuva masasına, başarısı değişmeyen öğrenci ise aynı turnuva masasında kalır.

Takım Ödülü: Yarışma sonunda öğrencilerin hem bireysel hem de grup puanları değerlendirilir.

Grup Araştırması

Bu teknik Sharan ve Sharan (1999) tarafından geliştirilmiştir. Belirlenen hedefe ulaşmak için öğrenciler planlamayı birlikte yapar ve yürütür, yaptıkları çalışmalarını birbirlerine sunar, yapılan işi sonunda birlikte değerlendirirler. İş birlikli öğretim yöntemi içerisinde öğrenciler arası iletişim ve etkileşimin en fazla olduğu ve öğrencilere

en çok katkıyı yapan bir teknik olmuştur (Sharan, 1999). Grup araştırması tekniği altı basamaktan oluşmaktadır.

1. Öğretmen öncelikle bir araştırma problemi belirler.
2. Grup üyeleri birlikte çalışarak problemin araştırılması için planlama yaparlar.
3. Planlama sonrasında gruplar araştırmalarını yaparlar.
4. Toplanan tüm veriler rapor haline getirilir.
5. Hazırlanan rapor tüm sınıfa sunulur.
6. Sunum sonrasında hazırlanan rapor ve öğrencilerin sunumunun değerlendirilmesi yapılır. Öğrenciler de diğer grupların sunumlarına dönütler vererek değerlendirmeye katılırlar.

Grup Tartışması Yöntemi

Sharan (1980) tarafından geliştirilmiştir. Amaç bir konunun öğrenciler tarafından grupça tartışarak çözüm yolu aramalarıdır.

- Öğretmen tarafından problem durumu belirlenir.
- Öğrenciler sınıfın fiziki şartlarına göre ve sınıf mevcuduna göre heterojen olarak 4-6 kişilik gruplara bölünür.
- Öğrenciler arasında tartışmaya nasıl başlayacakları ve sürdürecekleri noktasında planlama yaparlar.
- Öğretmen öğrencilere bilgi kaynağı sağlar ve öğrenciler planlarını uygulama sürecine koyar.
- Öğrenciler grupça elde edilen bilgilerin analizini yapar, değerlendirir ve rapor hazırlar.
- Öğrenciler hazırladıkları raporları sunarlar.
- Son olarak öğrencilerin raporları ve sunumları değerlendirilir.

Argümantasyon Yöntemi ve İş Birlikli Öğrenme

Öğretim programlarına bakıldığında ortak amaçları öğrencilerin öğrenme süreçlerine aktif katılabilecekleri, sorumluluk sahibi, karşılaşılan problemler karşısında çözüm üretebilen, iletişim becerileri gelişmiş bireyler yetiştirmektir. Öğretim

programlarınca hazırlanan tüm dersler ve konular çeşitli öğretim yöntem ve teknikler harmanlanarak öğrencilere aktarılmaktadır.

Öğrenme-öğretme sürecinde argümantasyon yönteminin en etkili bir biçimde harmanlandığı yöntemlerden birisi de iş birlikli öğrenmedir. Çünkü iş birlikli öğrenmede de küçük gruplar oluşturulur ve süreç içerisindeki tartışmalar bu gruplar içerisinde yürütülür. Küçük gruplar içerisinde öğrencilerin öğrenme süreçlerine etkin katılımlarını sağlamakla birlikte argümantasyon yöntemi ile de öğrenciler grup içerisindeki farklı görüşleri değerlendirmeye kendi hem de arkadaşlarının düşüncelerini analiz ederek eleştirel yaklaşma fırsatı vermektedir.

İş birlikli öğretim yönteminde öğrenciler grupla birlikte bir problem üzerinde çalışması, birbirleri ile problemin çözümüne yönelik fikir alışverişinde bulunması, ileri sürdükleri fikirleri için kanıtlar aramaları, fikirleri üzerinden bir karara varmaları ile birlikte etkileşim halinde olmaktadır (Bayrakçı, Doymuş ve Doğan, 2013). Argümantasyon yöntemi de sosyal açıdan öğrencilerin birbirleriyle ortak çalışma fırsatı ve öğrencilerin birbirlerinin bakış açılarına saygı göstermelerini sağlar. Sampson ve Clark (2011) yapmış oldukları çalışmada grup tartışmalarının bireysel tartışmalara göre daha faydalı olduğunu belirtmişlerdir.

Argümantasyon yöntemi uygulamalarında sınıf içerisinde bulunan herkesin iş birliği içerisinde hareket etmelerini gerektirir. İş birlikli öğrenmenin uygulandığı sınıflarda sorgulama, tartışma, analiz etme, değerlendirme ve eleştirme vardır. Argümantasyon yöntemi uygulamalarında da öğrenci problemin çözümüne yönelik tartışmaya katılır, düşüncelerini açıklar, savunur. Başkalarının düşüncelerini eleştirir, destekler, çürütür, değerlendirir ve gerekli düzeltmeler yaparak argümantasyon sürecine dahil olurlar. Bu yüzden argümantasyon ve iş birlikli öğrenme yöntemine baktığımızda öğrenme sürecinde en etkili bir biçimde birbirleri ile bütünleştiği görülmektedir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Araştırmanın bu kısmında, araştırmanın modeli, evren-örnekleme, veri toplama araçları ve verilerin analizleri kısmına yer verilmiştir.

Araştırmanın Modeli

Sosyal bilgiler dersi konularının öğretiminde işbirlikli destekli argümantasyon yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisi, argüman düzeyleri ve öğrenci görüşlerini araştırmak amacıyla karma yöntem kullanılmıştır. Bu çalışmada nitel ve nicel verilerin ayrı olarak analiz edildiği fakat birlikte değerlendirilip yorumlandığı paralel karma yöntem deseni kullanılmıştır. Paralel karma yöntem deseninde nicel ve nitel verilerin her ikisi de eşit önceliklidir. Buradaki amaç çalışmanın zayıf yönlerini güçlü yönleri ile birlikte tamamlamaktır (Cresswell, 2008).

Araştırmanın nicel boyutunda öntest-sontest kontrol gruplu yarı deneysel desen kullanılmıştır. Yarı deneysel desende, deney ve kontrol grupları seçkisiz olarak atama yapılmadan önceden belirlenmiş gruplara öntest-sontest uygulaması yapılan bir araştırma desendir (Fraenkel ve Wallen, 1996). Önceden belirlenerek çalışma yapılacak gruplar öntest sonuçlarına göre deney ve kontrol grubu olarak ikiye ayrılmışlardır. Her iki grup ile çalışma öncesinde ve sonrasında anlamlı bir farkın olup olmadığını görmek amacıyla ölçümler yapılmıştır. Çalışma öncesinde yapılan ölçümlerin birbirinden anlamlı derecede farklı olması yapılacak olan karşılaştırmaların yorumunu güçleştireceğinden, modelde öntestlerin bulunması gruplar arası benzerliklerinin bilinmesine neden olacaktır (Karasar, 2012).

Çalışmanın nitel boyutunda ise eylem araştırması yöntemi kullanılmıştır. Eylem araştırması “araştırma ve uygulamayı bir araya getiren ve araştırma sonuçlarının uygulamaya aktarılmasını kolaylaştıran bir araştırma yaklaşımıdır” (Yıldırım ve Şimşek, 2011). Eylem araştırmasında yeni öğretim yöntem ve tekniklerinin, öğrenme stratejilerinin, okul yönetiminin, hizmet içi eğitim süreçlerinin etkilerinin incelenmesi veya herhangi bir konuya ilişkin var olan sorunlara yönelik çözüm aranması bir araştırma konusu olabilmektedir (Cohen ve Manion, 1998). Süreç odaklı olan eylem

araştırmasının model olarak tercih edilmesinde çalışılacak konu çok önemlidir. Johnson (2014), üç araştırma konusu üzerinde durmuştur: ilki bir öğretim stratejisini çalışmak veya değerlendirme, ikincisi herhangi bir problemin araştırılması ya da tanımlanması, üçüncüsü ise araştırmacıların ilgisini çeken herhangi bir konunun belirlenmesidir. Yapılan bu çalışmada da Johnson'un bir öğretim stratejisini çalışmak veya değerlendirme konusu seçilmiş ve argümantasyon yöntemi üzerinde çalışma yapılmıştır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2021-2022 eğitim-öğretim yılında İstanbul Bakırköy ilçesinde öğrenim gören 6. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise Bakırköy ilçesinde yer alan bir ortaokulda 6.sınıfta öğrenim gören 78 öğrenci oluşturmaktadır. Deney grubu öğrencileri 42, kontrol grubu öğrencileri ise 36 kişiden oluşmaktadır. Araştırmanın örneklemini amaçlı örneklem türü olup, araştırmanın amacına bağlı olarak daha detaylı araştırma yapmaya olanak sağlayan, belli ölçütleri karşılayan örneklem türüdür (Büyüköztürk, Çakmak, Akgün, Karadeniz ve Demirel, 2019). Yapılan bu çalışmada öğrenciler, amaçlı örneklem yöntemlerinden biri olan ölçüt örnekleme göre belirlenmişlerdir. Örneklem belirlenirken uygulamanın yapılacağı öğrencilerin 2021-2022 eğitim öğretim yılı içerisinde 6.sınıfta öğrenim görmeleri; okul idare ve yöneticisinin uygulamaya yönelik olumlu bir tutuma sahip olması; öğretim programının argümantasyon yöntemine ilişkin konu, kazanım ve becerilerle ilişkili olması gibi birtakım ölçütler kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Yönetime Katılıyorum Başarı Testi

Araştırmada, öğrencilerin akademik düzeylerini ölçmek amacıyla Yönetime Katılıyorum konusunu ile ilgili 17 soruluk bir başarı testi geliştirilmiştir. Başarı testi ders kitabı, eski MEB öğrenci çalışma kitapları, akademik kitaplar ve internet kaynaklarından yararlanılarak hazırlanmıştır. Konu kapsamında öncelikli olarak kazanımlar belirlenmiş ve sonrasında Bloom Taksonomisine göre belirtke tablosu oluşturulmuştur. Hazırlanan başarı testi, uygulama yapılacak olan ortaokuldaki 2 sosyal bilgiler öğretmeni ve 1 alan uzmanına sunulmuş, görüşleri alınmıştır. Hazırlanan başarı testinde kazanımlara ilişkin soru dağılımları Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Yönetime Katılıyorum Kazanımlarına İlişkin Başarı Testinde Yer Alan Soruların Dağılımı

Konu Kazanımları	Sorular
1.Demokrasinin temel ilkeleri açısından farklı yönetim biçimlerini karşılaştırır.	1, 2, 3, 4*, 5
3.Yönetimin karar alma sürecini etkileyen unsurları analiz eder.	6, 7*, 8*, 9, 10, 11, 20
4.Toplumsal hayatımızda demokrasinin önemini açıklar.	12, 13, 14
5.Türkiye Cumhuriyeti'nin etkin bir vatandaş olarak hak ve sorumluluklarının anayasal güvence altında olduğunu açıklar.	15, 16, 17, 18, 19

*Madde istatistiklerine göre testten çıkarılan maddeler

Hazırlanan başarı testi uygulama yapılacak okulda öğrencilere uygulanmış ve elde edilen verilerin madde analizi yapılmıştır. Yapılan analiz sonuçları başarı testinin madde güçlük ve ayırt edicilik indeksi Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo 2. Başarı Testi Madde Güçlük ve Madde Ayırt Edicilik İndeksi Sonuçları

Sorular	Madde Güçlük İndeksi (pj)	Madde Ayırt Edicilik İndeksi (rjx)
1.Soru	.44	.29
2.Soru	.73	.54
3.Soru	.62	.24
4. Soru	.35	.08*
5. Soru	.56	.45
6. Soru	.77	.45
7. Soru	.24	-.01*
8. Soru	.52	.22*
9. Soru	.46	.42
10. Soru	.72	.62
11.Soru	.28	.32
12. Soru	.59	.63
13. Soru	.69	.49
14. Soru	.75	.60
15. Soru	.28	.37
16. Soru	.83	.39
17. Soru	.68	.52
18. Soru	.59	.47
19. Soru	.66	.54
20. Soru	.76	.51

*Madde istatistiklerine göre testten çıkarılan maddeler

Yukarıdaki tabloda madde analiz sonuçları verilmiştir. Yapılan analizlerde başarı testinin madde güçlük ve madde ayırt edicilik indekslerine bakılmıştır. Yapılan analizler sonucu 4, 7 ve 8. maddelerin ayırt edicilik indeksleri düşük olduğundan testten çıkarılmıştır. Madde 1 ve madde 3 soru kazanım değerleri dağılım dengesi dikkate alınarak uzman görüşü ile tekrar düzenlenmiş ve başarı testine dahil edilmiştir.

Başarı testialt-üst %27'lik grupların madde ortalama puanları arasındaki fark ilişkisiz örneklem *t*-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Gruplar arasında anlamlı farkların çıkması, testte iç tutarlılığın göstergesi olarak kabul edilmektedir (Büyüköztürk, 2019). Alt gruptaki cevaplayıcılar ölçülmek istenen özelliğe olumsuz yönde sahip olanlar; üst gruptakiler ise ölçülmek istenen özelliğe olumlu yönde sahip olanlardır. Bu noktada başarı testine katılan 71 öğrenci ile alt ve üst %27'lik bölümleri hesaplanmıştır. Grupların madde ortalama puanları arasındaki fark ilişkisiz *t*-testi kullanılarak analiz edilmiştir. Analizler Tablo 3'te gösterilmiştir.

Tablo 3. Başarı Testi Alt-Üst Gruplar *t*-testi Sonucu

Soru	Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	T	Sd	p
1	alt	19	.26	.45	-2.025	36	.05
	üst	19	.58	.51			
2	alt	19	.42	.51	-4.975	18	.00
	üst	19	1.00	.00			
3	alt	19	.53	.51	-2.167	33	0.3
	üst	19	.85	.37			
5	alt	19	.32	.48	-3.780	34	.01
	üst	19	.84	.37			
6	alt	19	.58	.51	-2.885	25	.08
	üst	19	.95	.23			
9	alt	19	.37	.50	-4.621	25	.00
	üst	19	.95	.23			
10	alt	19	.32	.48	-6.245	18	.00
	üst	19	1.00	.00			
11	alt	19	.05	.23	-2.521	25	.01
	üst	19	.37	.50			
12	alt	19	.15	.37	-7,833	30	.00
	üst	19	.95	.23			
13	alt	19	.42	.51	-4.975	18	.00
	üst	19	1.00	.00			
14	alt	19	.32	.48	-5.196	26	.00
	üst	19	.95	.23			
15	alt	19	.05	.23	-3.674	25	.01
	üst	19	.53	.51			
16	alt	19	.58	.51	-2.885	25	.08
	üst	19	.95	.23			
17	alt	19	.32	.48	-5.196	26	.00
	üst	19	.95	.23			
18	alt	19	.26	.45	-4.296	35	.00
	üst	19	.84	.37			
19	alt	19	.26	.45	-5.879	27	.00
	üst	19	.95	.23			
20	alt	19	.32	.48	-4.410	31	.00
	üst	19	.89	.32			

*p<0,05

Tablo 3'e göre maddelerin alt-üst gruplar arasında anlamlı bir fark olduğu görülmüştür ($p<0.05$).

Madde toplam korelasyonu ise $-.010$ ve $.631$ aralığında değişmektedir. Analizler sonucunda 17 maddelik başarı testi oluşturulmuş ve Ek 1'de verilmiştir.

Başarı testinin yapılan analizler sonucunda iç tutarlık katsayısı Cronbach Alfa değeri $.78$ olarak bulunmuş ve değer $.70$ 'in üzerinde olduğu için başarı testi güvenilir olarak kabul edilmiştir.

Argümantasyon Değerlendirme Rubriği

Araştırmanın nitel boyutunda öğrencilerin argüman düzeylerini belirlemek amacı ile Torun (2015) tarafından uyarlanan Argümantasyon Değerlendirme Rubriği kullanılmıştır. Rubrik Erduran, Simon ve Osborne (2004) tarafından geliştirilmiş olan Argümantasyon Değerlendirme Ölçeği'nden uyarlanmıştır. Rubrik Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4. Argümantasyon Değerlendirme Rubriği

Argümantasyon Düzeyi	Puan	Argümantasyon İçeriği (Kriter)
Düzey 1	1	Net iddia yok (Dolaylı iddia)
	2	Basit bir iddia
	3	Basit bir iddia ve karşı iddia
Düzey 2	1	İddia+veri
	2	İddia+veri+gerekçe
	3	İddia+veri+gerekçe+destekleyici
Düzey 3	1	İddia+(veri)+çürütücü (Zayıf, net değil)
	2	İddia+veri+gerekçe+çürütücü (Zayıf, net değil)
	3	İddia+veri+gerekçe+destekleyici+çürütücü(Zayıf, net değil)
Düzey 4	1	İddia+veri+çürütücü(Net, açık, güçlü, bir tane)
	2	İddia+veri+gerekçe+çürütücü(Net, açık, güçlü, bir tane)
	3	İddia+veri+gerekçe+destekleyici+çürütücü(Net, açık, güçlü, bir tane)
Düzey 5	1	İddia+veri+çürütücü(Birden fazla, net)
	2	İddia+veri+gerekçe+çürütücü(Birden fazla, net)
	3	İddia+veri+gerekçe+destekleyici+çürütücü(Birden fazla, net)

Torun (2015)

İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği

Deney grubu öğrencilerinin çalışmada, işbirliği becerilerini ölçmek amacı ile Burak (2020) tarafından geliştirilen İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan bu araştırma, araştırmacı tarafından geliştirilmiş olan ölçme aracının boyutları ile ölçülmüştür. Ölçek, üç boyuttan oluşmakla birlikte 1,6,10,12 maddeleri olumlu bağlılık; 3,7,8,11,13,14,15,16,17 maddeleri birlikte çalışma becerileri; 2,4,5,9 maddeleri ise gruba yansıtma boyutlarından oluşmaktadır. Toplamda 17 maddeden oluşan ölçek rastgele olarak sıralanmıştır.

Araştırmacı ölçeğin güvenirliğini Cronbach Alphakatsayısı ile hesaplamış olup, tüm boyutların güvenirliğini .87 olarak belirlemiştir. Yapılan bu çalışma sonucu ölçeğin iç tutarlılık katsayısı Cronbach Alpha değeri .80 olarak bulunmuştur.

Görüşme Formu

Çalışma kapsamında deney grubu öğrencilerinin argümantasyon yöntemi ile işlenen derse yönelik görüşlerinin belirlenmesi amacıyla beş adet açık uçlu sorulardan oluşan bir yarı yapılandırılmış görüşme formu hazırlanmıştır.

Veri Toplama Süreci

Araştırma, 2021-2022 eğitim-öğretim yılı içerisinde İstanbul iline bağlı Bakırköy ilçesinde yer alan bir ortaokulda yürütülmüştür. Çalışmanın planlı yürütülmesi için gerekli ön hazırlıklar yapılmış ardından uygulamaya geçilmiştir. Çalışmanın planlı uygulanması için üç aşamalı olarak uygulamaya koyulmuştur.

Uygulama İçin Ön Hazırlık

Uygulamanın yapılabilmesi için öncelikli olarak İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü'nden gerekli izinler alınmıştır. Gerekli izin alındıktan sonra uygulamanın yapılacağı bir ortaokul belirlenmiş ve ortaokulda görevli olan öğretmene ve uygulama yapılacak olan öğrencilere gerekli açıklamalar yapılmıştır. Uygulama yapılacak öğrencileri seçmek amacıyla araştırmacı tarafından geliştirilen başarı testi ortaokulda bulunan altıncı sınıflara uygulanmış ve öntest sonuçlarına göre deney ve kontrol grupları oluşturulmuştur (ilk hafta- 1 ders saati).

Tablo 5. Öğrencilerin Deney ve Kontrol Grubu Dağılımları

Gruplar	$\bar{X}$	N
Deney	51.28	35
Kontrol	50.13	36

Gruplar oluşturulduktan sonra deney grubuna İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği öntest olarak uygulanmıştır (ilk hafta- 1 ders saati).

Uygulamanın Tanıtılması

Ön hazırlıklar yapıldıktan sonra uygulama öncesinde deney ve kontrol grupları ile tanışılmıştır. Deney grubu öğrencilerine ilk etapta uygulamaya ilişkin argümantasyon yöntemi ve bileşenleri (iddia, veri, gerekçe, destekleyici, çürütücü) hakkında detaylı bilgiler verilmiştir. Ardından argümantasyon yöntemine ilişkin öğrencilere örnek metinler üzerinden uygulamalar yaptırılmıştır. Argümantasyon bileşenleri tahtaya yazılmış ve öğrencilerin tartışmaları sonucunda argüman düzeyleri sınıfta değerlendirilmiştir. Değerlendirmeler sonucunda dikkat etmeleri gereken noktalara değinilmiştir. Bu uygulamalar ikinci hafta yapılmıştır (3 ders saati).

Uygulamanın Yürütülmesi

İş birlikli öğretim destekli Toulmin'in argümantasyon yöntemi ile sosyal bilgiler konularının öğretimine uygun olarak araştırmacı tarafından 4 etkinlik geliştirilmiştir. (Ek 2, Ek 3, Ek 4 ve Ek 5) Etkinlikler 6.sınıf sosyal bilgiler dersi etkin vatandaşlık öğrenme alanının "Yönetim Biçimlerini Öğreniyorum, Yönetimin Karar Alma Sürecine Katılıyorum, Toplum Hayatımızda Demokrasinin Önemi ve Anayasal Güvence Altındayız" konularını içerecek bir şekilde hazırlanmıştır.

Etkinlikler hazırlanmadan önce literatür taraması yapılmış ve bu doğrultuda etkinlikler hazırlanmıştır. Etkinlikler MEB kitabında yer alan metinlerden, eski MEB öğrenci çalışma kitaplarından, akademik kitaplar ve diğer internet kaynaklarından yararlanılarak geliştirilmiştir. Araştırmacı tarafından geliştirilen etkinlik kağıtlarının konuya ve çalışmaya uygunluğunu belirlemek amacıyla alan uzmanlarının görüşleri alınmıştır. Görüşleri dahilinde etkinlik kağıtlarına son şekli verilmiştir.

Etkinlik 1. Yönetim Biçimleri

Pilot uygulama sonrası üçüncü hafta deney grubuna ilk ders saatinde müfredata uygun olarak *Yönetim Biçimlerini Öğreniyorum* konusu araştırmacı tarafından hazırlanan sunu ile öğrencilere verilmiştir. Öğrencilerin konuya yönelik ön bilgilerinin olması sağlanmıştır. İkinci ders saati öğrenciler gruplara ayrılmış ve grupların heterojen olmasına dikkat edilmiştir. Grupların öntest sonuçlarına göre dağılımı sağlanmıştır. Gruplar oluşturulduktan sonra araştırmacı tarafından geliştirilen *Yönetim Biçimleri* isimli çalışma kağıtları dağıtılarak incelemeleri istenmiştir (Ek 2). İlk olarak verilen hikâyenin öğrencilerin bireysel olarak okumaları istenmiş ardından argümantasyon bileşenlerini içeren soruların tekrar bireysel olarak cevaplanması istenmiştir. Bütün öğrencilerin cevap vermelerine süre tanınmıştır. Tüm öğrenciler cevapladıktan sonra grupların kendi içerisinde tartışmaları özellikle ortaya attıkları iddialarının savunmaları sağlanmıştır. Tartışma sonucunda iddiaları değişen veya değişmeyen öğrencilerin nedenleri ile birlikte ilgili bölüme yazmaları sağlanmıştır. Uygulama iki ders saati sürmüştür.

Çalışmanın dördüncü haftasında ikinci konusu olan *Yasama, Yürütme ve Yargı* konusu argümantasyon yöntemine uygun olmadığı düşünülerek uygulamaya dahil edilmemiştir. Fakat bütünlüğün bozulmaması için araştırmacı tarafından hazırlanan sunu ile konu aktarılmıştır (2 ders saati).

Etkinlik 2. Adayım Çünkü

Çalışmanın beşinci haftasında ilk ders saatinde müfredata uygun olarak *Yönetimin Karar Alma Sürecine Katılıyorum* konusu araştırmacı tarafından hazırlanan sunu ile aktarılmıştır. İkinci ve üçüncü ders saatinde araştırmacı tarafından geliştirilen *Adayım Çünkü* çalışma kâğıdı gruplara dağıtılmıştır (Ek 3). Önce öğrencilerin oluşturulan metni bireysel olarak okumaları sağlanmış ardından bireysel olarak sorulara argüman bileşenlerini kullanarak cevaplamaları sağlanmıştır. Bütün öğrencilere cevap vermeleri için süre tanınmıştır. Alınan cevaplar sonucunda öğrencilerin aralarında grup içi tartışma yaparak öne sürdükleri iddialarının savunmaları istenmiştir. Tartışma sonucunda iddialarında değişiklik meydana gelen veya gelmeyen öğrencilerin çalışma kağıdındaki ilgili bölüme yazmaları sağlanmıştır.

Etkinlik 3. Bir Düşüm Var

Araştırmanın altıncı haftasında ilk ders saati MEB müfredatına uygun olarak *Toplumsal Hayatımızda Demokrasinin Önemi* konusu araştırmacı tarafından hazırlanan sunu aracılığı ile işlenmiştir. Ardından öğrencilerin grup düzeni alarak oturmaları sağlanmış ve araştırmacı tarafından geliştirilen *Bir Düşüm Var* adlı çalışma kâğıdı öğrencilere dağıtılmıştır (Ek 4). Öğrencilerin bireysel olarak metni okuması sağlanmış ve ardından argümantasyon bileşenlerini kullanarak cevaplamaları istenmiştir. Her öğrenciye cevap vermeleri için fırsat verilmiş ve ardından öğrencilerin grup içi tartışma yapmaları sağlanmıştır. Tartışma sonucundan fikri değişen ya da değişmeyen öğrencilerin ilgili alana cevaplarının yazılması istenmiştir. Uygulama iki ders saati sürmüştür.

Etkinlik 4. Anayasadan

Araştırmanın yedinci haftasında uygulamanın son konusu olan *Anayasal Güvence Altındayız* konusu ilk ders saatinde öğrencilerle araştırmacı tarafından hazırlanan sunu ile birlikte işlenmiştir. İkinci ve üçüncü ders saati araştırmacı tarafından geliştirilen *Anayasadan* isimli çalışma kâğıtları gruplara dağıtılmıştır (Ek 5). Öncelikli olarak öğrencilerin Anayasa'dan alınan maddeleri okumaları sağlanmıştır. Ardından çalışma kâğıdı üzerinde de yer alan argümantasyon bileşenlerine göre bireysel olarak cevap vermeleri istenmiştir. Tüm öğrencilerin cevaplamalarına fırsat verildikten sonra grup içi tartışma yapmaları sağlanmıştır. Tartışma sonucunda iddiası değişen öğrenci var ya da yok ise çalışma kâğıdında ilgili alana yazmaları istenmiştir.

Çalışmanın sekizinci haftasında son konusu olan *Toplumsal Hayatta Kadının Yeri* konusu araştırmacı tarafından hazırlanan sunu ile birlikte işlenmiştir. Konu argümantasyon yöntemine uygun olmadığı düşünülerek araştırmaya dahil edilmemiştir. Bütünlüğün bozulmaması için araştırmacı tarafından konu aktarımı sağlanmıştır. Konu aktarımı iki ders saati sürmüştür. Üçüncü ders saati öğrencilere İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği son test olarak uygulanmıştır.

Araştırmanın altı haftası boyunca kontrol grubu öğrencileri ile birlikte MEB müfredatına uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanmış olan sunu aracılığı ile konu aktarımı sağlanmıştır.

Çalışmanın dokuzuncu haftasında ilk ders saati deney ve kontrol grubu öğrencilerine başarı testi son test olarak uygulanmıştır. İkinci ders saati deney grubu öğrencilerine uygulamaya yönelik görüşleri alınması açısından araştırmacı tarafından hazırlanan *Görüşme Formu* uygulanmıştır.

Verilerin Analizi

Çalışmanın nicel boyutunda, işbirlikli öğretim destekli argümantasyon yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini tespit etmek amacıyla hazırlanan başarı testi öntest-sontest olarak öğrencilere uygulanmıştır. Ardından öntest-sontestlerden elde edilen verilere *t*-testi yapılarak gruplar arasında anlamlı bir farkın olup olmadığına bakılmıştır. Veriler SPSS 20.0 paket programı ile elde edilmiştir.

Çalışmanın nitel boyutunda ise öğrencilerin argüman düzeylerini belirlemek amacıyla Torun (2015) tarafından uyarlanan Argümantasyon Değerlendirme Rubriği kullanılmıştır.

Argümantasyon yöntemi ile işlenen derse ilişkin öğrencilerin görüşlerini değerlendirmek amacı ile araştırmacı tarafından geliştirilen yarı yapılandırılmış değerlendirme formu ise içerik analizi yöntemi ile analiz edilmiştir.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırma kapsamında deney ve kontrol grubu öğrencilerinin betimsel istatistiki analizlerine ve uygulamaya yönelik deney grubu öğrencilerinden nitel veri toplama araçlarından elde edilen verilerin ortaya koyulması için içerik analizi yöntemine yer verilmiştir.

Araştırmanın Birinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın birinci alt problemi “deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 6. sınıf Yönetime Katılıyorum konusu akademik başarılarına yönelik öntest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” olup, Yönetime Katılıyorum Başarı Testi sonucunda elde edilen verilere bağımsız örneklem-t-testi yapılarak analizleri sağlanmıştır. Betimsel istatistiki değerlerine ait bulgular Tablo 6’da verilmiştir.

Tablo 6. Deney ve Kontrol Gruplarının Öntest Puan Ortalamalarının Bağımsız Gruplar İçin t-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	P
Deney	35	51	16	67	0,271	.78
Kontrol	36	50	20			

*p<0.05

Tablo 6’da deney ve kontrol grubu öğrencilerinin bağımsız gruplar için öntest-t-testi sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre deney grubu öğrencilerinin ortalaması 51 ve kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması ise 50 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistiki analiz sonucunda bu farkın anlamlı olmadığı sonucuna ulaşılmıştır (p>0.05).

Araştırmanın İkinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın ikinci alt problemi “deney grubu öğrencilerinin 6. sınıf Yönetime Katılıyorum konusu akademik başarılarına yönelik öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” olup, Yönetime Katılıyorum Başarı Testi sonucunda elde edilen verilere ilişkili örneklem t-testi yapılarak analizleri sağlanmıştır. Betimsel istatistiki değerlerine ait bulgular Tablo 7’de verilmiştir.

Tablo 7. Deney Grubu Öntest-Sontest Puan Ortalamalarının İlişkili Örneklem *t*-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Deney	35	51	16	34	-15	.000
Deney	35	72	10			

* $p < 0.01$

Tablo 7’de deney grubu öğrencilerinin öntest-sontest ilişkili örneklem *t*-testi sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre deney grubu öğrencilerinin öntest ortalaması 51 ve sontest ortalaması ise 72 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistiki analiz sonucunda bu farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0.01$).

Araştırmanın Üçüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın üçüncü alt problemi “kontrol grubu öğrencilerinin 6. sınıf Yönetime Katılıyorum konusu akademik başarılarına yönelik öntest-sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” olup, Yönetime Katılıyorum Başarı Testi sonucunda elde edilen verilere ilişkili örneklem *t*-testi yapılarak analizleri sağlanmıştır. Betimsel istatistiki değerlerine ait bulgular Tablo 8’de verilmiştir.

Tablo 8. Kontrol Grubu Öntest-Sontest Puan Ortalamalarının İlişkili Örneklem *t*-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Kontrol	36	50	20	35	-8,266	.000
Kontrol	36	65	14			

* $p < 0.01$

Tablo 8’de kontrol grubu öğrencilerinin öntest-sontest ilişkili örneklem *t*-testi sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre kontrol grubu öğrencilerinin öntest ortalaması 50 ve sontest ortalaması ise 65 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistiki analiz sonucunda bu farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0.01$).

Araştırmanın Dördüncü Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın dördüncü alt problemi “deney ve kontrol grubu öğrencilerinin 6. sınıf Yönetime Katılıyorum konusu akademik başarılarına yönelik sontest puanları arasında anlamlı bir farklılık var mıdır?” olup, Yönetime Katılıyorum Başarı Testi sonucunda elde edilen verilere bağımsız örneklem *t*-testi yapılarak istatistiki analizleri sağlanmıştır. Betimsel istatistiki değerlerine ait bulgular Tablo 9’da verilmiştir.

Tablo 9. Deney ve Kontrol Gruplarının Sontest Puan Ortalamalarının Bağımsız Gruplar İçin *t*-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	P
Deney	35	72	10	62	2,427	.018
Kontrol	36	65	14.21			

* $p < 0.05$

Tablo 9’da deney ve kontrol grubu öğrencilerinin bağımsız gruplar için sontest *t*-testi sonuçları incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre deney grubu öğrencilerinin ortalaması 72 ve kontrol grubu öğrencilerinin ortalaması ise 65 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistiki analiz sonucunda bu farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0.05$).

Araştırmanın Beşinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın beşinci alt problemi “sosyal bilgiler dersi 6.sınıf Yönetime Katılıyorum konusu ile ilgili iş birlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı etkinlikler açısından öğrencilerin oluşturduğu argümanlar ne düzeydedir?” olup, araştırmacı tarafından hazırlanan dört etkinlik kâğıdı ile elde edilmiştir. Tüm etkinlikler çalışma yaprağı şeklinde düzenlenmiştir ve öğrencilere dağıtılmıştır. Toplanan verilere ilişkin bulgular Tablo 10’da verilmiştir.

Tablo 10. Uygulama Sürecinde Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyi Sonuçları

	Düzy 1 (f)	Düzy 2 (f)	Düzy 3 (f)	Düzy 4 (f)	Düzy 5 (f)
Etkinlik 1	8	26	5	2	0
Etkinlik 2	9	13	16	3	0
Etkinlik 3	3	10	15	12	0
Etkinlik 4	2	12	19	8	1

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin dağıtılan çalışma yaprakları sonucu oluşturdukları argümanları analiz edilmiş ve her düzeyde ne kadar argüman ürettikleri belirlenmeye çalışılmıştır.

Düzy 1 seviyesinde ortaya koyulan argümanlar incelendiğinde 1.hafta etkinliğinde $f=8$, 2.hafta etkinliğinde $f=9$, 3.hafta etkinliğinde $f=3$ ve 4. hafta etkinliğinde ise $f=2$ argüman ürettikleri görülmüştür. Düzy 2 seviyesinde öğrencilerin ortaya koyduğu argümanlar incelendiğinde 1.hafta etkinliğinde $f=26$, 2.hafta etkinliğinde $f=7$, 3.hafta etkinliğinde $f=10$ ve 4.hafta etkinliğinde ise $f=12$ argüman

ürettikleri tespit edilmiştir. Düzey 3 seviyesinde öğrenciler tarafından ortaya koyulan argümanlar incelendiğinde 1.hafta $f=5$, 2.hafta $f=16$, 3.hafta $f=15$ ve 4.hafta $f=19$ argüman ürettikleri görülmüştür. Düzey 4 seviyesinde öğrencilerin ortaya koyduğu argümanları incelediğimizde 1.hafta etkinliğinde $f=2$, 2.hafta etkinliğinde $f=3$, 3.hafta etkinliğinde $f=13$ ve 4.hafta etkinliğinde ise $f=8$ olarak argüman ürettikleri tespit edilmiştir. Düzey 5 seviyesinde öğrenciler 4.etkinliğe ($f=1$) kadar herhangi bir argüman oluşturamamışlardır.

Araştırmanın Altıncı Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın altıncı alt problemi “sosyal bilgiler dersi 6.sınıf Yönetime Katılıyorum konusu ile ilgili iş birlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı haftalık etkinlikler açısından öğrencilerin oluşturduğu argümanlar ne düzeydedir?” olup, veriler araştırmacı tarafından hazırlanan çalışma kağıtları ile toplanmıştır. Çalışma kağıtlarından elde edilen bulgular aşağıda tablove argüman düzeyi örnekleri aşağıda verilmiştir.

Birinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri

Çalışmanın birinci haftasında “Yönetime Katılıyorum” konusunun ilk alt konusu olan Yönetim Biçimlerini Öğreniyorum konusuna uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Yönetim Biçimleri” çalışma kâğıdı uygulanmıştır. Uygulanan etkinliğin verilerine ilişkin bulgular Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11. Birinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyleri

Argümantasyon Düzeyi	Frekans (f)
Düzey 1	8
Düzey 2	26
Düzey 3	5
Düzey 4	2
Düzey 5	0
Toplam	41

Yönetime Katılıyorum konusu ilk alt konusuna ilişkin hazırlanmış olan *Yönetim Biçimleri* çalışma kağıtları incelendiğinde öğrenciler, Düzey 1 seviyesinde $f=8$, Düzey 2 seviyesinde $f=26$, Düzey 3 seviyesinde $f=5$, Düzey 4 seviyesinde $f=2$ argüman ürettikleri tespit edilmiştir. Düzey 5 seviyesinde $f=0$ argüman üretmedikleri tespit edilmiştir.

Birinci Etkinliğe İlişkin Düzey 1 Argüman Örneği

Düzey 1 seviyesinde argüman bileşenleri dolaylı iddia, basit bir iddia ve basit bir iddia ile birlikte karşı iddiadan oluşmaktadır. Katılımcılardan Ö14'ün cevabı Düzey 1'e örnek niteliğindedir.

Ö14: “*Vezir Padişaha bizim kendi düşüncelerimizi söyleme özgürlüğümüz var demesi lazımdır*” (iddia).

Ö14 yönetim biçimlerine ilişkin çalışma kâğıdında sadece tek bir iddia ortaya koyabilmiştir. Diğer argümantasyon bileşenlerine ilişkin herhangi bir veri kullanmamıştır.

Birinci Etkinliğe İlişkin Düzey 2 Argüman Örnekleri

Düzey 2 seviyesindeki argüman bileşenleri iddia+veri; iddia+veri+gerekçe; iddia+veri+gerekçe+destekleyiciden oluşmaktadır. Düzey 2 seviyesinde bir argüman olabilmesi için en az bir adet iddia ile veri+gerekçe veya destekleyici bulunmalıdır. Torun (2015) argüman düzeylerinin net bir şekilde ifade edilmesi açısından kendi içerisinde kategorilere ayırarak geliştirmiştir.

Ö1: “*Vezir kendi düşüncesini söylerdi* (iddia). *Çünkü cumhuriyet özgürlüktür* (gerekçe). *Mesela başkanımızı biz seçiyoruz, seçme ve seçilme hakkımız var.Duygu ve düşüncelerimizi özgürce söyleyebiliyoruz*” (destekleyici).

Ö1 yönetim biçimlerine ilişkin çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını gerekçeler kullanarak desteklemiştir.

Ö9:”*Vezir kendi fikrini söylemiştir, Kraldan korkmamıştır* (iddia). *Anayasaya dayanarak söylemiştir* (veri). *Çünkü Cumhuriyet yönetimi demek herkesin kendi fikrini savunması demektir*”(gerekçe).

Ö9 yönetim biçimlerine ilişkin çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını veri ve gerekçe kullanarak desteklemiştir.

Ö28: *Vezir kendi öne sürdüğü fikri kimseden korkmadan belirtir ve savunurdu* (iddia). *Cumhuriyetin, demokratik bir yönetim biçimi olduğu için*(gerekçe) *anayasalara dayanarak fikrini hür bir şekilde belirtebilir* (veri). *Anayasalar, insanların özgür bir*

şekilde yaşaması ve fikirlerini hür bir şekilde belirtmeleri, haklarını savunmaları için vardır (destekleyici).

Ö28 yönetim biçimlerine ilişkin çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını veri, gerekçe ve destekleyici kullanarak desteklemiştir.

Birinci Etkinliğe İlişkin Düzey 3 Argüman Örnekleri

Düzey 3 seviyesindeki argüman bileşenleri, Düzey 2 bileşenlerine ek olarak zayıf bir çürütücünün bileşene dahil edilmesi ile oluşmuştur. İddia+(veri)+çürütücü (zayıf, net değil); iddia + veri + gerekçe +çürütücü (zayıf, net değil); iddia + veri + gerekçe + destekleyici + çürütücü (zayıf, net değil).

Ö35:”*Vezir kendi kararında kalır değiştirmezdi (iddia). Ama monarşi yöntemi olduğu zaman kralın dediği geçerli değiştiremezdi (çürütücü). Cumhuriyet yönetimine göre herkesin kendi kararını sunmaya hakkı vardır (veri). Türkiye Cumhuriyeti’nde herkes kendi kararını söyleyebilir” (destekleyici).*

Ö35 yönetim biçimlerine ilişkin çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını zayıf bir çürütücü kullanarak ve veri, destekleyici kullanarak ortaya koymuştur.

Birinci Etkinliğe İlişkin Düzey 4 Argüman Örnekleri

Düzey 4 ve Düzey 3 bileşenleri aynıdır fakat Düzey 3’te zayıf çürütücüler varken Düzey 4’te net çürütücüler yer almaktadır.Argüman bileşenleri İddia+veri+çürütücü (bir tane, net);iddia+veri+gerekçe+çürütücü (bir tane, net); iddia+veri+gerekçe+destekleyici+çürütücü(bir tane, net)den oluşmaktadır.

Ö16: *Padişahım ben sizin görüşünüze katılmıyorum. Ülke sorunları gittikçe artıyor ve siz bu konuyu uzatıyorsunuz (iddia). Anayasa kurallarına göre sizin bize yardımcı olmanız gerekir (veri). Kanıt isterseniz şehirlerimiz kötü durumda (veri). Buna bir an önce yardımcı olmazsanız ülkemiz her konuda batabilir ve Cumhuriyet yıkılır(çürütücü). Ülkemizde birçok sıkıntı var ve bu durumdan hepimiz etkileniyoruz(gerekçe). Ülkemiz gittikçe kötüleşiyor. Bu duruma yardımcı olmalısınız.*

Ö16 yönetim biçimlerine ilişkin çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını net bir çürütücü kullanarak ve veri, gerekçe kullanarak ortaya koymuştur.

İkinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri

Çalışmanın ikinci haftasında “Yönetime Katılıyorum” konusunun üçüncü alt konusu olan Yönetimin Karar Alma Sürecine Katılıyorduma uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “*Adayım Çünkü*” çalışma kâğıdı uygulanmıştır. Uygulanan etkinliğin verilerine ilişkin bulgular Tablo 12’de gösterilmiştir.

Tablo 12. İkinci Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdıkları Argüman Düzeyleri

Argümantasyon Düzeyi	Frekans (<i>f</i>)
Düzen 1	9
Düzen 2	13
Düzen 3	16
Düzen 4	3
Düzen 5	0
Toplam	41

Yönetime Katılıyorum konusunun üçüncü alt konusuna ilişkin hazırlanmış olan *Adayım Çünkü* çalışma kâğıtları incelendiğinde öğrenciler, Düzen 1 seviyesinde $f=9$, Düzen 2 seviyesinde $f=13$, Düzen 3 seviyesinde $f=16$, Düzen 4 seviyesinde $f=2$ argüman ürettikleri tespit edilmiştir. Düzen 5 seviyesinde $f=0$ argüman üretmedikleri tespit edilmiştir.

İkinci Etkinliğe İlişkin Düzen 1 Argüman Örneği

Ö18: “*Halkın sevmediği bir kişi olur ama oy ile seçilirse halkın seçtiği ve sevdiği bir insan olur*” (iddia ve karşı iddia).

Ö18 *Adayım Çünkü* ilişkin çalışma kâğıdında sadece tek bir iddia ve karşı iddia ortaya koyabilmiştir. Diğer argümantasyon bileşenlerine ilişkin herhangi bir veri kullanmamıştır.

İkinci Etkinliğe İlişkin Düzen 2 Argüman Örneği

Ö3: “*Seçme ve seçilme hakkını kullanamayız* (iddia). *Çünkü bir kişi kafasına göre birisini seçemez. Toplumun kullanmasıyla seçilebilir* (gerekçe). *Anayasada böyle*” (veri).

Ö3 *Adayım Çünkü* çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını veri ve gerekçe kullanarak desteklemiştir.

İkinci Etkinliğe İlişkin Düzey 3 Argüman Örneği

Ö6: *Birisi tarafından yollanırsa beklentileri yapmayabilir. Halk sevmeyebilir. Ama seçimle olunca çoğunluğun oyu ile seçildiği için sevilir (iddia). Eski dönemlerde monarşi yönetim biçimde böyle diye düşünüyorum (veri). Çünkü monarşi yönetiminde kralın oğlu olması zorunluluğu olduğu için böyle düşündüm (gerekçe). Fakat oylamayla seçilirse iddiam çürür (çürütücü).*

Ö6 *Adayım Çünkü* çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş, veri, gerekçe ve iddiasını zayıf bir çürütücü kullanarak ortaya koymuştur.

İkinci Etkinliğe İlişkin Düzey 4 Argüman Örneği

Ö15: *Bizim seçtiğimiz biri ise bize uygun olduğu için seçeriz ama bizim seçmediğimiz biri bizim istediğimiz şeyleri yapamaz (iddia). Çünkü bazı oylama olmayan ülkelerde insanlara kötü davranıyorlar (gerekçe). Örneğin Kuzey Kore'deki Kim-Yong'un Kuzey Kore'deki insanlara çok kötü davranıyorken Türkiye'deki biz seçtiğimiz için bizim dediklerimizi yapıyor (veri). Eğer Kuzey Kore'de seçimler olursa iddiam değişir (çürütücü).*

Ö15 *Adayım Çünkü* ilişkin çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını net bir çürütücü kullanarak, gerekçe ve veri kullanarak ortaya koymuştur.

Üçüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri

Çalışmanın üçüncü haftasında “Yönetime Katılıyorum” konusunun dördüncü alt konusu olan Toplumsal Hayatımızda Demokrasinin Yeri konusuna uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “*Bir Düşüm Var*” çalışma kâğıdı uygulanmıştır. Uygulanan etkinliğin verilerine ilişkin bulgular Tablo 13’te gösterilmiştir.

Tablo 13. Üçüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdıkları Argüman Düzeyleri

Argümantasyon Düzeyi	Frekans (f)
Düzey 1	3
Düzey 2	10
Düzey 3	15
Düzey 4	12
Düzey 5	0
Toplam	40

Yönetime Katılıyorum konusunun dördüncü alt konusuna ilişkin hazırlanmış olan *Bir Düşüm Var* çalışma kağıtları incelendiğinde öğrenciler, Düzey 1 seviyesinde $f=3$, Düzey 2 seviyesinde $f=10$, Düzey 3 seviyesinde $f=15$, Düzey 4 seviyesinde $f=12$ argüman ürettikleri tespit edilmiştir. Düzey 5 seviyesinde $f=0$ argüman üretmedikleri tespit edilmiştir.

Üçüncü Etkinliğe İlişkin Düzey 1 Argüman Örneği

Ö23: “İrkçılığı bitirerek” (iddia).

Ö23 *Bir Düşüm Var* çalışma kağıdında sadece tek bir iddia ortaya koyabilmiştir. Diğer argümantasyon bileşenlerine ilişkin herhangi bir veri kullanmamıştır.

Üçüncü Etkinliğe İlişkin Düzey 2 Argüman Örneği

Ö17: *Martin Luther ırkçılığın, beyazların, Yahudilerin, Hristiyanların özgürlüğünü istiyor (iddia). Ayrımcılığı ve eşitsizliği yenip herkesin özgür olmasını istiyor (iddia). Metinde Tanrının bütün çocukları, siyahlar ve beyazlar, Yahudiler ve Hristiyanlar, Protestanlar ve Katolikler el ele tutuşup siyahların eski bir ilahisini söyleyeceğiz diyor (veri). Çünkü eskiden ayrımcılığın ve ırkçılığın olduğu bir ülke (gerekçe).*

Ö17 *Bir Düşüm Var* çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını veri ve gerekçe kullanarak desteklemiştir.

Üçüncü Etkinliğe İlişkin Düzey 3 Argüman Örneği

Ö38: *Bence Martin Luther düşünde kimsenin özgür olmadığı, ayrımcılığın olduğu, kimsenin birbirine eşit davranmadığı bir ülkedeyken bunların tam tersi olan bir ülkenin olmasını istemiştir (iddia). “Özgürlüğün yankılanmasını sağladığımızda” demektedir (veri). Demek ki bunu sağlayamamışlar ve bende bu veriden yararlanarak yukarıdaki iddiayı yazdım (gerekçe). Ama ırkçılık, ayrımcılık gibi şeyler olmasaydı böyle düşünmezdim (çürütücü).*

Ö38 *Bir Düşüm Var* çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş, veri, gerekçe ve iddiasını zayıf bir çürütücü kullanarak ortaya koymuştur.

Üçüncü Etkinliğe İlişkin Düzey 4 Argüman Örneği

Ö28: *Herkesin eşit şartlar altında (eşit bir şekilde eğitim almak, eşit haklara sahip olması) yaşamasını, ayrımcılık olmaması (din, dil, ırk, ten, renk gibi) düşlemiş olabilir (iddia). Konuşmanın sonunda siyahilerin “Sonunda özgürüz! Sonunda özgürüz! Şükürler olsun Yarabbim, sonunda hepimiz özgürüz!” ilahisini herkesin söyleyeceklerini, söylemesi yüzünden (veri). Siyahilerin ilahisinden, Amerika’nın eskiden ırkçılık yapılan ve herkesin eşit haklara sahip olmadığı, çıkarıldığı için böyle söylüyorum (gerekçe). Amerika’da ve dünyada din, dil, ırk, renk ayrımı olmasaydı böyle düşünmezdim (çürütücü).*

Ö28 *Bir Düşüm Var* ilişkin çalışma kağıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını net bir çürütücü kullanarak ve veri, gerekçe kullanarak ortaya koymuştur.

Dördünü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Argüman Düzeyleri

Çalışmanın dördüncü haftasında “Yönetime Katılıyorum” konusunun beşinci alt konusu olan Anayasal Güvence Altındayız konusuna uygun olarak araştırmacı tarafından hazırlanan “Anayasadan” çalışma kâğıdı uygulanmıştır. Uygulanan etkinliğin verilerine ilişkin bulgular Tablo 14’te gösterilmiştir.

Tablo 14. Dördüncü Hafta Etkinliğine İlişkin Öğrencilerin Oluşturdukları Argüman Düzeyleri

Argümantasyon Düzeyi	Frekans (f)
Düzy 1	2
Düzy 2	12
Düzy 3	19
Düzy 4	8
Düzy 5	1
Toplam	42

Dördüncü Etkinliğe İlişkin Düzy 1 Argüman Örneği

Ö34: “Biri hasta ve onun tedavi edilmesi gerekir ve burada canı söz konusu olduğu için bazı haklar sınırlandırılabilir” (iddia).

Ö34 Anayasadan çalışma kâğıdında sadece tek bir iddia ortaya koyabilmiştir. Diğer argümantasyon bileşenlerine ilişkin herhangi bir veri kullanmamıştır.

Dördüncü Etkinliğe İlişkin Düzy 2 Argüman Örneği

Ö7: Evet getirilebilir çünkü başkasına zarar verirse onun sağlığı zarar görür ve bunu yapmaya hakkımız olmamalı (iddia). Dünya çok karmaşık yer olurdu (iddia). İzlediğim bir filmde böyleydi (veri). Cinayetler olmamalı insan hakları vardır (veri). İnsan haklarına aykırı olduğu ve kötü bir şey olduğu için böyle düşünüyorum (gerekçe).

Ö7 Anayasadan çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını veriler ve gerekçe kullanarak desteklemiştir.

Dördüncü Etkinliğe İlişkin Düzy 3 Argüman Örneği

Ö40: Bence kavga, ölüm ve birçok daha kötü davranışlar için getirilmelidir (iddia). Şu anda da ülkemizde gerçekleşen ölüm, kavga ve birçok uygunsuz yetkiye dayanarak böyle bir iddia ortaya attım ve bu haberleri sosyal medyadan görüyorum (veri) ve bence böyle durumlar için sınırlama getirilebilir. Çünkü bence böyle kararlar daha iyi. Herkesin rahat yaşayacağı bir ortam bir dünya olacağını düşünerek yazdım (gerekçe). Eğer arkadaşlarımla fikirleri mantıklı gelirse benim iddiam çürür (çürütücü).

Ö40 *Anayasadan* çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş, veri, gerekçe ve iddiasını zayıf bir çürütücü kullanarak ortaya koymuştur.

Dördüncü Etkinliğe İlişkin Düzey4 Argüman Örneği

Ö39: *Evet bazen getirilebilir çünkü bazen herkes “benim sağlık hakkım var.” deyip randevu almadan içeri girmek isterler fakat diğer bekleyen kişilerin hakkının ihlal edilmesine neden olur (iddia). Bu sebeple kamu güvenliği ve sağlığı ihlal edilir (gerekçe). Bu sebeple sınırlama getirilebilir. Ben bunu hastanedeki bir hastadan görmüştüm ve doktorum bu şekilde söylemişti (veri). “Kamu güvenliği ve sağlığı söz konusu olsa bile haklar konusunda sınırlama getirilemez.” diye bir anayasa çıkarsa düşüncem değişir (çürütücü).*

Ö39 *Anayasadan* çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını net bir çürütücü kullanarak ve veri, gerekçe kullanarak ortaya koymuştur.

Dördüncü Etkinliğe İlişkin Düzey 5 Argüman Örneği

Düzey 5 argüman bileşenleri iddia+veri+çürütücü (birden fazla, net); iddia+veri+ gerekçe+çürütücü (birden fazla, net); iddia+veri+gerekçe+destekleyici+çürütücü (birden fazla, net)den oluşmaktadır.

Ö8: *Evet getirilebilir çünkü haklar sınırlandırılmazsa insanlar kendinde cinayet işleme hakkı bulabilir ve diğer insanların canına kıyabilir (iddia). Haberlerde insanlar hakkı olmamasına rağmen insanları öldürüyor (veri) eğer haklar kısıtlanmazsa herkes birbirine zarar verir (gerekçe). Böyle düşünüyorum çünkü haberlerde olanlar ve kendi görüşlerimle düşüncelerimi bağlayarak böyle düşünmeye başladım (destekleyici). Bence cinayetin tamamen bitmesi çokta mümkün değil ama ceza evine girenler veya hapse girenler tekrar serbest bırakılmazsa şiddet biraz daha azalabilir (çürütücü). Tabii sadece saçma sebepleri olanlar çıkmasa tacizci vb. kötü insanları öldürüp hapse girenler değil (çürütücü).*

Ö8 *Anayasadan* çalışma kâğıdında iddiasını belirtmiş ve iddiasını net iki çürütücü ve veri, gerekçe, destekleyici kullanarak ortaya koymuştur.

Araştırmanın Yedinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın yedinci alt problemi “sosyal bilgiler dersi 6.sınıf Yönetime Katılıyorum konusu ile ilgili iş birlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı dersin sürecine ilişkin öğrenci görüşleri nelerdir?” olup, araştırmacı tarafından hazırlanan Görüşme Formu ile veriler toplanmış ve içerik analizi yöntemi ile çözümlenmiştir. Verilere ilişkin bulgular aşağıdaki gibidir.

Argümantasyon Yöntemi İle İşlenen Dersin Sürecine İlişkin Bulgular:

Öğrencilerin “Argümantasyon yöntemi ile işlenen dersin nasıl geçtiğini düşünüyorsunuz? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin bulguları genel hatları ile Tablo 15’te verilmiştir. Öğrencilerin cevaplarına göre temalar ve alt temalar oluşturulmuştur.

Tablo 15. Argümantasyon Yöntemi ile İşlenen Dersin Sürecine İlişkin Bulgular

Temalar	Alt Temalar	Frekans (f)
Dersin sürecine yönelik öğrenci tutumları	Güzel	28
	Eğlenceli	12
	Öğretici	8
	Zorlayıcı	3

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin argümantasyon yöntemi ile işlenen dersin sürecine ilişkin frekans ve yüzdelik değerleri verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda dersin güzel (f=28), eğlenceli (f=12), öğretici (f=8) ve zorlayıcı (f=3) alt temalarına ulaşılmıştır.

Dersin sürecine ilişkin “güzel” alt teması doğrultusunda öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: “Aslında çok eğlenceli ve güzel geçti. Gruplar halinde arkadaşlarımızla beraber görüşlerimizi paylaştık, kendi görüşlerimizi yazdık” (Ö3). “Bence özgürce ifadelerimizi paylaştığımız için güzel geçtiğini söyleyebilirim” (Ö20). “Argümantasyon yöntemi ile işlenen dersler güzel geçiyor” (Ö34) ifadelerini kullanmışlardır.

Dersin sürecine ilişkin “eğlenceli” alt teması doğrultusunda öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: “Eğlenceli geçti. Çünkü yaptığımız etkinlikler eğlenceliydi” (Ö5). “Eğlenceli ve güzel geçti. Grupça çalışmak güzeldi” (Ö24). “Bu yöntem bence iyi bir yöntem. Çünkü hem kendi kararlarımızı yazıyoruz hem de kendi düşüncelerimizi yazıyoruz ve eğlenceli geçiyor” (Ö29) ifadelerini kullanmışlardır.

Dersin sürecine ilişkin “öğretici” alt teması doğrultusunda öğrencilerin görüşleri ise şu şekildedir: “Güzel geçtiğini düşünüyorum. Çünkü bir sürü yeni bilgiler edinip düşünce ve ifade etmeme katkı sağladı” (Ö10). “Güzel ve eğlenceliydi. Çünkü arkadaşlarımla konuları tartıştık ve konuda daha da bilgilendim” (Ö16). “Güzel ve yararlı bir yöntem oldu. Bu sayede bazı konuları anladım” (Ö26) ifadelerini kullanmışlardır.

Dersin sürecine ilişkin “zorlayıcı” alt teması doğrultusunda öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: “Çoğunlukla güzel geçti ama bazı yerlerde zorlandım” (Ö1). “Bence güzel geçti fakat yoran bir etkinlik oldu” (Ö21) şeklinde ifade etmişlerdir.

Argümantasyon Yöntemi İle İşlenen Dersin Katkılarına İlişkin Bulgular:

Öğrencilerin “argümantasyon yöntemi ile işlenen dersin size bir katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin bulguları Tablo 16’da verilmiştir.

Tablo 16. Argümantasyon Yöntemi ile İşlenen Dersin Katkılarına İlişkin Bulgular

Temalar	Alt Temalar	Frekans (f)
Katkısı oldu	Grup tartışmasının etkisi	10
	Akran iletişimi	4
	Kolay öğrenme	18
Katkısı olmadı	Sebebi yok	3

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin argümantasyon yöntemi ile işlenen dersin katkılarına ilişkin frekans ve yüzdelik değerleri verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda katkısı oldu ($f=32$) ve katkısı olmadı ($f=2$) şeklinde temalara ulaşılmıştır.

İşlenen dersin katkılarına ilişkin “katkısı oldu” teması doğrultusunda öğrencilerin görüşleri şu şekildedir: “Evet, kendi bireysel fikirlerimizi yazıp sonra grupça tartıştık. Kimi zaman fikrimiz değişti kimi zaman da kendi fikirlerimizle devam ettik...” (Ö2). “Evet katkısı olduğunu düşünüyorum. Çünkü konuyu iyi kavramamı sağladı” (Ö5). “Evet katkısı var. Örneğin eski yönetim biçimlerini öğrendim” (Ö6). “Evet, grupça çalışmayı öğrenmiş oldum” (Ö24). “Bazı konularda olmuştum. Argümantasyon yöntemi ile ders işledikten sonra düşüncelerimi daha açık ifade edebilmeye başladığımı ve daha rahat düşündüğümü düşünüyorum” (Ö25). “Oldu... arkadaşlarımla iletişimim arttı” (Ö32). “Evet. Hayal gücümün geliştiğini anladım” (Ö33) şeklinde ifade etmişlerdir.

İşlenen dersin katkılarına ilişkin “katkısı olmadı” teması doğrultusunda öğrencilerin görüşleri ise şu şekildedir: “Hayır olmadı” (Ö12). “Pek düşünmüyorum ama daha rahat anlıyorum” (Ö22) olarak ifade etmişlerdir.

Argümantasyon Yöntemi İle Yapılan Etkinliklerde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular:

Öğrencilerin “Argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinliklerde zorlandığınız noktalar oldu mu? Karşılaştığınız problemler nelerdir? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin bulguları Tablo 17’de verilmiştir.

Tablo 17. Argümantasyon Yöntemi ile Yapılan Etkinliklerde Karşılaşılan Problemlere İlişkin Bulgular

Temalar	Alt Temalar	Frekans (f)
Etkinlik sürecinde olumsuzluk yaşama	Tartışma sürecinde problemle karşılaşma	10
	Bilgi yetersizliği	8
Etkinlik sürecinde olumsuzluk yaşamama	Süreçle İlgili Bilgilendirme	16
Argümantasyon bileşenleri	Destekleyici	1
	Çürütücü	1
	Gerekçe	1
İletişim	İfade Etme	4

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin argümantasyon yöntemi ile işlenen derste karşılaşılan problemlere ilişkin frekans ve yüzdelik değerleri verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda etkinlik sürecinde olumsuzluk yaşama ($f=18$), etkinlik sürecinde olumsuzluk yaşamama ($f=16$); argümantasyon bileşenleri ($f=1$)ve iletişim ($f=4$) temaları etrafında birleştikleri görülmüştür.

Öğrenciler “tartışma sürecinde problemle karşılaşma” alt teması doğrultusunda görüşlerini “*Metni anlamada bazen zorlandım*” (Ö10) şeklinde ifade ederken, “bilgi yetersizliği” alt teması doğrultusunda “*Bazen arkadaşlar yazmıyor ve grup tartışması yapamıyoruz*” (Ö13). “*Evet oldu. Bazı yerleri yaparken aklıma bir şey gelmedi ve boş bıraktım*” (Ö15). “*Evet, bazen anlamadığım kelimeler oldu*” (Ö20). “*Evet bazılarını cevaplayamadım*” (Ö31) şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğrencilerin “süreçle ilgili bilgilendirme” alt teması doğrultusunda görüşleri şu şekildedir: “*Hayır olmadı. Öğretmenimiz nasıl yapacağımızı söylemişti*” (Ö3). “*Hayır hiçbir problem olmadı. Ders çok güzel geçti*” (Ö17). “*... her şey açıkça yazılmış, anlatılmıştı*” (Ö27) şeklinde ifade etmişlerdir.

Öğrenciler argümantasyon bileşenlerini (destekleyici, çürütücü, gerekçe) kullanırken karşılaştıkları problemleri şu şekilde ifade etmişlerdir: “Evet oldu. Veri ve gerekçeleri ayırt etmekte zorlandım” (Ö5). “Nedenden sonra gerekçeleri yazmak zorlayıcıydı” (Ö33). “Zorlandığım taraflar oldu. Örneğin destekleyici ve çürütücüleri yazdığımız bölüm” (Ö35).

Öğrencilerin uygulama esnasında “ifade etmede” zorlandıklarına ilişkin görüşleri şu şekildedir: “Genellikle fikrimi sunarken zorlandım” (Ö16). “Zorlandığım noktalar cümle kurmak” (Ö22). “Evet oldu. Bazı şeyleri doğru açıklayamıyor doğru düşünemiyordum” (Ö25) olarak ifade etmişlerdir.

Argümantasyon Yöntemi ile Yapılan Etkinliklerin Diğer Sosyal Bilgiler Konuları ile İşlenmesine İlişkin Bulgular:

Öğrencilerin “Argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinliklerin diğer sosyal Bilgiler dersi konuları ile de yapılmasını ister miydiniz? Neden? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin cevapları Tablo 18’de verilmiştir.

Tablo 18. Argümantasyon Yöntemi ile Yapılan Etkinliklerin Diğer Sosyal Bilgiler Konuları ile İşlenmesine İlişkin Bulgular

Temalar	Alt Temalar	Frekans (f)
Yöntemin diğer konularda uygulanmak istenmesi	Daha iyi öğrenme	22
	Eğlenceli öğrenme ortamı	11
Yöntemin diğer konularda uygulanmak istenmemesi	Yöntemin sıkıcı olması	1
	Demokrasi konusuna uygunluğu	1

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinliklerin diğer sosyal bilgiler dersi konuları ile işlenmesine ilişkin frekans ve yüzdelik değerleri verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda yöntemin diğer konularda uygulanmak istenmesi (f=33) ve yöntemin diğer konularda uygulanmak istenmemesi (f=2) temaları etrafında birleştikleri görülmüştür.

Öğrencilerin “daha iyi öğrenme” alt teması doğrultusundaki görüşleri “İsterdim çünkü bizdeki etkisi çok fazla...” (Ö2). “... daha rahat anlıyorum” (Ö22) ve “... öğretici olduğunu düşünüyorum” (Ö27). “... konuları anlamama yardımcı oluyor” (Ö31) şeklindeyken, “eğlenceli öğrenme ortamı” alt teması doğrultusunda “... çok keyifli

geçiyor ayrıca bilgi öğrenmek, zihni geliştirmek için çok önemli bir çalışma” (Ö9). “Evet, ders çok daha eğlenceli hale gelir” (Ö33) ifadelerini kullanmışlardır.

Öğrenciler “yöntemin sıkıcı olması” alt teması doğrultusundaki görüşünü “Hayır istemezdim çünkü çoğu zaman sıkılıyorum” (Ö1) şeklinde ifade ederken “demokrasi konusuna uygun” alt temasına doğrultusunda görüşünü “...Demokrasi konusunda yapılması daha uygun çünkü aynı demokrasi konusundaki gibi düşünce ve ifadelerimizi dile getiriyoruz ve bu başka konularda yok” (Ö10) olarak ifade etmişlerdir.

Argümantasyon Yöntemi Uygulamalarının Diğer Derslerde Uygulanmasına İlişkin Bulgular:

Öğrencilerin “Argümantasyon yöntemi ile işlenen dersi diğer derslerinizde de yapmak ister miydiniz? Özellikle hangi derste yapılmasını isterdiniz? Neden? Açıklayınız.” sorusuna ilişkin cevapları Tablo 19’da verilmiştir.

Tablo 19. Argümantasyon Yöntemi Uygulamalarının Diğer Derslerde Uygulanmasına İlişkin Bulgular

Temalar	Alt Temalar	Frekans (f)
Branş Tercih Etme	Türkçe	13
	Matematik	11
	Fen Bilimleri	11
	İngilizce	6
	Müzik	1
	Bilişim Teknolojileri	4
	Görsel Sanatlar	2
Branş Tercih Etmeme	Diğer derslere uygun olmaması	4

Yukarıdaki tabloda öğrencilerin argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinliklerin diğer derslerde işlenmesine ilişkin frekans ve yüzdelik değerleri verilmiştir. Öğrencilerin verdikleri cevaplar doğrultusunda Türkçe (f=13), Matematik (f=11), Fen Bilimleri (f=11), İngilizce (f=6), Görsel Sanatlar (f=2), Bilişim Teknolojileri (f=4), Müzik (f=1) ve hayır (f=4) temaları etrafında birleştikleri görülmektedir.

Öğrencilerin “Türkçe” dersi alt teması ile ilgili görüşleri şu şekildedir: “Evet isterdim. Özellikle Türkçe dersinde. Çünkü konuları anlamakta zorlanıyorum” (Ö5). “Evet, sözel derslerde yani Türkçe de en güzel olurdu” (Ö24). “... En çok Türkçe

dersinde yapmak isterdim çünkü Türkçe dersinde metin okuduğumuzda konusunu açık ve tartışarak bulmak güzel olurdu” (Ö25) ifadelerini kullanmışlardır.

Öğrencilerin “Matematik” dersi alt teması ile ilgili görüşleri ise şu şekildedir: *“İsterdim. Özellikle en zorlandığım ders olan Matematikte. Daha kolay ve güzel olurdu” (Ö3). “... Matematik zor bir ders bu yöntem sayesinde kolaylaştırdı” (Ö14). “... normal bir şekilde dersi işleyince pek anlayamıyorum. Bu şekilde daha iyi ve rahat olur bence” (Ö27) ifadelerini kullanmışlardır.*

Öğrencilerin “Fen Bilimleri” dersi alt teması ile ilgili görüşleri şu şekildedir: *“Evet isterdim. En çok ise fen de çünkü bir şeyleri grup halinde yapmak güzel ve eğlenceli olurdu” (Ö11). “... fikir sahibi olurdum” (Ö16). “... Fen dersini eğlenceli geçirirdik” (Ö17). “... oradaki konuları daha iyi anlamak isterdim” (Ö18) şeklinde ifade etmişlerdir.*

Öğrencilerin “İngilizce” dersi alt temasına ilişkin görüşleri şu şekildedir: *“Evet isterdim. Özellikle İngilizce dersinde çünkü eğlenceli hem de faydalı oluyor” (Ö28). “Özellikle İngilizcede yapılmasını isterdim nedeni ise en sevdiğim ders İngilizcedir” (Ö33) şeklinde ifade etmişlerdir.*

Öğrencilerin “Görsel Sanatlar” dersi alt temasına ilişkin görüşleri şu şekildedir: *“Evet, resim dersi ile işlenebilir” (Ö12). “... hem öğrenirim hem de eğlenirim. Çünkü çok iyi bir ders” (Ö30) olarak ifade etmişlerdir.*

Öğrencilerin “Bilişim Teknolojileri” dersi alt temasına ilişkin görüşleri şu şekildedir: *“Bilişim dersinde. Çünkü yazılım yaparken karakter fikirlerine ihtiyaç duyuyorum. Hiç aklıma gelmiyor. Birkaç kişi ile yapsak daha güzel projeler ortaya çıkabilir” (Ö23). “... hem öğrenirim hem de eğlenirim. Çünkü çok iyi bir ders” (Ö30) olarak ifade etmişlerdir.*

Öğrencinin “Müzik” dersi alt temasına ilişkin görüşleri şu şekildedir: *“Evet. Müzik dersinde iyi olur ve konuları daha iyi anlarız” (Ö13) olarak ifade etmiştir.*

Öğrencilerin diğer branşlarda kullanmak istememelerine ilişkin görüşleri ise şu şekildedir: *“Hayır her derste değil. Çünkü bence bu argümantasyon yöntemi her ders için uygun değildir” (Ö2). “Bana kalırsa sadece sosyal bilgiler iyi” (Ö6). “İstemezdim.*

Çünkü diğer derslerde bireysel olarak işliyoruz ama sosyal bilgiler dersinde grupça işliyoruz” (Ö10) şeklinde ifade etmişlerdir.

Araştırmanın Sekizinci Alt Problemine İlişkin Bulgular

Araştırmanın sekizinci alt problemi “deney grubu öğrencilerinin işbirlikli öğretim destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı dersin, uygulama öncesinde ve sonrasında yapılan işbirlikli öğrenme becerileri ölçeğinde anlamlı bir farklılık var mıdır?” olup, verileri toplamak için Burak (2020) tarafından geliştirilen İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği uygulanmıştır. Veriler ilişkili örneklem *t*-testi ile analiz edilmiş olup, analizin betimsel istatistiki değerleri Tablo 20’de verilmiştir.

Tablo 20. Deney Grubu Öntest-Sontest İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeğinin Puan Ortalamalarının İlişkili Örneklem *t*-Testi Sonuçları

Gruplar	N	$\bar{X}$	Ss	Sd	t	p
Deney (Öntest)	36	2,79	,237	35	-19,564	.000
Deney (Sontest)	36	3,66	,261			

* $p < 0.01$

Tablo 20’de deney grubu öğrencilerinin uygulama öncesinde ve sonrasında iş birlikli öğrenme becerisine yönelik ilişkili örneklem *t*-testi sonucu incelenmiştir. Elde edilen bulgulara göre deney grubunun öntest ortalaması 2,79 sontest ortalaması ise 3,66 olarak bulunmuştur. Yapılan istatistiki analiz sonucunda bu farkın anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır ($p < 0.01$).

BÖLÜM V

TARTIŞMA VE SONUÇ

Yapılan bu çalışmada sosyal bilgiler öğretiminde işbirlikli argümantasyon yönteminin öğrencilerin akademik başarı, argümantasyon düzeyleri ve işbirlikli öğrenme becerisi üzerindeki etkisi incelenmiştir.

Araştırma kapsamında iş birlikli destekli argümantasyon yönteminin öğrencilerin akademik başarılarına etkisini incelemek amacıyla veriler deney ve kontrol gruplarına uygulanan öntest-sontestlerden elde edilmiş ve veriler *t*-testi analizi ile elde edilmiştir. Birinci alt problem doğrultusunda deney ve kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi öntest puanları arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Deney ve kontrol grubu öğrencilerinin öntest puan ortalamalarının birbirine yakın olması uygulamaya öğrencilerin eşit şartlarda başlamaları yönünden oldukça önemlidir.

Araştırmanın ikinci alt problemi doğrultusunda deney grubu öğrencilerinin başarı testi öntest-sontest veri analizleri sonucunda anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu sonuca göre iş birlikli destekli argümantasyon yönteminin öğrencilerin öğrenmelerinde etkili olduğu söylenebilir. Argümantasyon yönteminde öğrenciler bilgiyi hazır almak yerine bilgiye kendileri ulaşırlar ve arkadaşları ile yapmış oldukları yapılandırılmış tartışma ortamı ile de kendi iddialarını savunmak için kanıtlar sunma, destekleme, gerekçelendirme gibi birtakım zihinsel faaliyetleri yürüttükleri için konuya ilişkin öğrenmelerini sağlama ve beraberinde akademik başarılarını artırdıkları söylenebilir. Öğrencilerin, *“konuyu iyi kavramamı sağladı”* (Ö5) *“...arkadaşlarımla konuları tartıştık ve konuda daha da bilgilendim”* (Ö16) *“Güzel ve yararlı bir yöntem oldu. Bu sayede bazı konuları anladım”* (Ö26) ifadeleri de bu durumu desteklemektedir.

Araştırmanın üçüncü alt problemi doğrultusunda kontrol grubu öğrencilerinin başarı testi öntest-sontest verileri analiz edilmiş ve anlamlı bir fark olduğu tespit edilmiştir. El edilen bulgulara göre programın öngördüğü şekilde işlenen dersin kontrol gurubu üzerinde bir etkisi olduğu söylenebilir. Bunun nedeni 2005 yılı itibari ile yapılandırmacı yaklaşımın etkisi ile ders kitaplarındaki etkinliklerin öğrenci merkezli yöntem ve tekniklerin kullanılmasından kaynaklı olabilir.

Araştırmanın dördüncü alt problemi kapsamında deney ve kontrol grubu öğrencilerinin, yapılan analizler sonucu başarı testi son test puanları arasında anlamlı bir farklılığın olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yapılan bu analize göre argümantasyon yönteminin programın öngördüğü şekilde işlenen derse göre daha etkili bir yöntem olduğu söylenebilir. Benzer şekilde sosyal bilgiler dersinde Cevger'in (2018) 7. sınıflar ile yapmış olduğu çalışmada deney grubu ile argümantasyon yöntemi kullanılarak işlenen dersin, kontrol grubu öğrencileri ile anlatım yöntemi kullanılarak işlenen derse göre akademik başarılarının artmış olduğunu tespit etmiştir. Meral'in (2018) de 7. sınıf öğrencileri ile ülkemizde nüfus konusu kapsamında yapmış olduğu çalışmada, deney grubu ile argümantasyon yöntemine dayalı işlenen derslerin kontrol grubu öğrencilerine göre akademik başarılarını artırmış olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Aydoğdu Demir'in (2019) 7. sınıf ekonomik ve sosyal hayat konusu kapsamında deney grubu ile uygulamış olduğu argümantasyon yönteminin geleneksel yöntemle ders işleyen kontrol grubu öğrencilerine göre akademik başarılarında lehine olduğu sonucuna ulaşmıştır. Aynı şekilde Serttaş'ın (2019) 7. sınıf bilim teknoloji ve toplum konusu kapsamında yapmış olduğu çalışmada deney grubu öğrencileri ile argümantasyon yöntemini, kontrol grubu öğrencileri ile geleneksel yöntemle işlenen dersin akademik başarılarına etkisi incelendiğinde deney grubu öğrencilerinin lehine bir sonuca varmıştır. Özcan'ın (2019) da 4. sınıf öğrencileri yapmış olduğu argümantasyon destekli öğretim sürecinde öğrencilerin akademik başarılarında deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha başarılı oldukları sonucuna ulaşmıştır. Farklı alanlarda da uygulanan argümantasyon yöntemi ile işlenen derslerde Kabataş Memiş (2011), Öğreten (2014), Aktaş (2017), Eroğlu ve Yıldırım (2020) ve Güler'in (2020) yapmış oldukları analizler sonucunda deney grubu öğrencilerinin lehinde bir başarı elde edilmiştir.

Araştırmanın beşinci alt probleminde iş birlikli destekli argümantasyon yöntemi ile öğretimin yapıldığı etkinlikler açısından öğrencilerin argüman düzeyleri belirlenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin argüman düzeylerini belirlemeye yönelik araştırmacı tarafından dört etkinlik hazırlanmıştır. Öğrencilerin oluşturmuş oldukları argümanlar Torun (2015) tarafından geliştirilen Argümantasyon Değerlendirme Rubriği ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgulara göre öğrenciler, ilk iki etkinlikte daha alt düzeyde argümanlar üretirken üçüncü ve dördüncü etkinlikte daha kaliteli argüman üretmeye başlamışlardır. Bu bağlamda öğrenciler ilk iki etkinlikte basit bir iddia ve

beraberinde veri, gerekçe, destekleyici bileşenlerini kullanarak daha basit argümanlar oluştururken, son iki etkinlikte zayıf, net ve birden fazla çürütücülerin yer aldığı argümantasyon bileşenleri kullanarak üst düzey argüman oluşturmuşlardır. Bu sonuca göre öğrencilerin süreç içerisinde argüman düzeylerinin geliştiği ve kaliteli argümanlar ortaya koydukları söylenebilir. Benzer şekilde Torun ve Şahin'in (2016) 7.sınıflar ile yapmış olduğu çalışmada, öğrenciler birinci etkinlikten son etkinliğe kadar düzenli bir şekilde argüman seviyelerinde artış olduğu; Untereiner'in (2013) 8.sınıfların sözlü argüman becerilerini incelemek için yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin ilk etkinliklerde tüm argüman bileşenlerini kullanamadıkları fakat süreç boyunca daha fazla argüman bileşenleri kullandıklarını; Clark ve Sampson'un (2008) sosyobilimsel konular üzerine yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin süreç içerisinde kaliteli argümanlar ürettikleri sonucuna ulaşmıştır. Argümantasyon yönteminin aynı zamanda bir beceri de olduğunu ortaya koyan çalışmalar (Kolsto, 2001; Zohar ve Nemet 2002 ve Mirza ve Perret Clermon, 2009) sonucunda, 6.sınıflar ile yapılan bu çalışma ile de argümantasyon becerilerinin etkinlikler boyunca geliştiği görülmüştür.

Araştırmanın altıncı alt probleminde öğrencilerin dört hafta boyunca oluşturdukları argümanlar incelenmiş olup, ilk üç etkinlikte düzey 4'e kadar, dördüncü etkinlikte ise öğrenciler düzey 5'e kadar çıkabilmişlerdir. Haftalara göre öğrencilerin ilk etkinlikten son etkinliğe kadar süreç içerisinde kaliteli ve üst düzey argümanlar ürettikleri görülmüştür. Ancak son etkinlikte sadece bir öğrenci düzey 5'e kadar çıkabilmiş, diğer öğrenciler birden fazla çürütücü kullanmakta zorlanmışlardır. Öğrencilerin düzey 2, 3 ve 4'te de destekleyici bileşenine az sayıda yer verdikleri de görülmüştür. Ayrıca süreç içerisinde öğrencilerin uygulama süreci içerisinde argüman becerileri geliştiği söylenebilir. İlk haftalarda da üst düzey argümanlar oluşturamamaları daha önceden bu tarz bir etkinlik ve yöntem ile çalışma yapmadıkları için olabilir. Wissinger'in (2012) 12 deney grubu ve 12 kontrol grubu ile yapmış olduğu çalışmada, deney ve kontrol grubuna da argümantasyona dayalı şemalar verilmiş ancak deney grubu öğrencileri ile argümantasyona dayalı tartışma yapılmış, kontrol grubu ile de geleneksel yöntem ile tartışılmıştır. Çalışmanın sonucunda argümantasyon yöntemi ile çalışan deney grubu öğrencilerinin kontrol grubu öğrencilerine göre daha kaliteli argüman ürettiklerini ortaya koymuştur. Sampson ve Clark'ın (2007) 168 lise öğrencisi ile yapmış olduğu işbirliğine dayalı argümantasyon yönteminde, bireysel ve grupça çalışacakları öğrenme ortamları oluşturmuşlardır. Çalışmada bireysel çalışan

öğrencilere göre grupça çalışan öğrencilerin daha iyi argümanlar ürettikleri ve her grubun da süreç içerisinde argümanlarında artış olduğunu tespit etmişlerdir. Cevger'in (2018) yapmış olduğu çalışmada öğrenciler süreç boyunca argüman düzeylerinde artış göstermişler ve özellikle çürütücü bileşenini kullanma oranları süreç içerisinde artmış olduğunu tespit etmiş; Demir'in (2017) de haklarım ve sorumluluklarım konusunda yapmış olduğu çalışmada etkinlik süreci içerisinde öğrencilerin argüman düzeylerinde artış olduğu sonucuna varmıştır. Şengül ve Tavşan (2019) yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin destekleyici ve çürütücü bileşenleri kullanmada yetersiz olduğu aynı şekilde Aymen Peker, Apaydın ve Taş'ın (2012) da öğrencilerin çürütücü bileşenini kullanmada yetersiz olduğu sonucuna ulaşmışlardır.

Araştırmanın yedinci alt probleminde uygulamaya yönelik öğrencilerin görüşleri yarı yapılandırılmış görüşme formu ile elde edilmiştir. Öğrencilerin geneli uygulamaya yönelik olumlu yönde cevaplar vermişlerdir. Öğrencilerin ilk olarak derse ilişkin görüşleri alınmıştır. Elde edilen bulgular sonucunda öğrenciler ilk soruya ilişkin güzel, eğlenceli, öğretici ve zorlayıcı temaları etrafında birleşmişlerdir. Öğrencilerin bu görüşleri doğrultusunda argümantasyon yöntemi ile işlenen derslerin öğrencilerin derse karşı ilgilerini ve motivasyonlarını artırdığı söylenebilir. Kınır, Geban ve Günel (2011), Meral (2018) ve Aydoğdu Demir'in (2019) yapmış oldukları çalışmalarda benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Bazı öğrenciler etkinliğin zorlayıcı olduğunu ifade etmişlerdir. Deniz'in (2014) yapmış olduğu çalışmada öğrenciler uzun süren tartışmaların kendilerini yorduğunu; Meral 'in (2018) yapmış olduğu çalışmada da öğrencilerin bazı etkinliklerde kendilerini zorladıklarını ifade etmişlerdir.

Görüşme formunun ikinci sorusunda öğrencilere yönelik katkıları var mıdır olarak sorulmuş ve öğrencilerin birçoğu evet cevabını vermiştir. Öğrenciler genel itibari ile konuyu kavrama, grupça çalışmayı öğrenme, düşüncelerini ifade etme yeteneklerinin gelişmesi üzerine cevaplar vermişlerdir. Kabataş Memiş (2014) de yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin kendilerini süreç içerisinde daha rahat ifade ettiklerini ve Tümay ve Köseoğlu'nun (2011) öğretmen adayları ile yapmış olduğu çalışmada düşünme ve sorgulama becerilerinin geliştiği; Aydoğdu Demir'in (2019) yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin arkadaşları ile birlikte çalışması olumlu yönde etkilediği; Hasaıcebi (2014) yaptığı çalışmada konuyu iyi kavradıkları ve öğrenmelerin kalıcılığını sağladıkları

sonucuna ulaşmışlardır. Öğrencilerin konuyu iyi kavradıklarını belirtmeleri araştırmanın nicel sonuçları ile de örtüştüğünü göstermektedir.

Görüşme formunun üçüncü sorusunda öğrencilere uygulama süresinde karşılaştıkları problemler neler olduğu sorulmuştur. Öğrenciler arkadaşlarının etkinlik kağıdındaki soruları yanıtlanmadığını, grup tartışması yapamadıklarını, etkinlik sürecinde konuya ilişkin akıllarına bir şey gelmediğini, argümantasyon bileşenlerini (gerekçe, destekleyici, çürütücü) kullanırken zorlandıklarını ve grup tartışması yaparken kendilerini ifade etmede zorlandıklarını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Okumuş ve Ünal (2012) 8.sınıf öğrencileri ile yapmış oldukları çalışmada öğrencilerin destekleyici ve çürütücü bileşenlerini kullanmada zorlandıklarını; Aydoğdu Demir (2019) de öğrencilerin çürütücü bileşenlerini kullanmada zorlandıkları sonucuna ulaşmışlardır. Doğanay ve Ünal (2006) yapmış oldukları çalışma sonucunda öğrencilerin belli bir bilgi birikiminin olmasının tartışma sürecini etkilediğini ifade etmişlerdir. Öğrencilerin argüman bileşenlerini ve etkinlik sürecinde akıllarına bir şey gelmemesinin sebebi konuya ilişkin yeterli bilgiye sahip olamadıklarını göstermektedir. Deniz'in (2014) yapmış olduğu çalışmada bazı öğrencilerin tartışmaya katılımlarının az olması ve diğer grup arkadaşlarının etkilenmesi gibi benzer olumsuz sonuçlardan bahsetmiştir.

Görüşme formunun dördüncü sorusu yöntemin diğer sosyal bilgiler dersi konularında kullanımına ilişkin olup öğrencilerin birçoğu kullanılabilir olarak ifade ederken birkaç öğrenci kullanılamaz olarak belirtmişlerdir. Öğrencilerin süreç içerisinde derse karşı ilgilerinin artması, derslerin eğlenceli ve güzel geçmesi, konuyu daha iyi kavramları, iş birliği içerisinde çalışma yapmaları ve bu sayede daha iyi motive olmaları öğrencilerin derse ilişkin diğer konularda da yapılması gerektiği noktasında etkilediği söylenebilir. Öğrencilerin birbirleri ile iletişim ve etkileşim halinde olmaları, birlikte çalışma yapmaları çalışmanın nicel sonuçlar ile de örtüştüğü ve araştırmanın amaçlarına ulaşmasını da etkilediğini göstermektedir. Hayır cevabı veren öğrencilerden biri her ne kadar diğer konularda düşünce ve ifade etmedeki sınırlılığından bahsetse de Torun (2015), Oğuz ve Demir (2016) sosyal bilgiler dersi tüm konularında argümantasyon yönteminin kullanımının sınırlılığından bahsetmiştir. Yapılan bu çalışmada da konusu kapsamında altı konu olsa dahi konusu ikinci ve altıncı alt konusu argümantasyon yöntemine uygun olmadığından araştırmaya dahil edilmemiştir.

Görüşme formunun beşinci sorusu argümantasyon yönteminin diğer derslerde kullanılabilirliğine ilişkin olup öğrenciler çoğunluk olarak Türkçe, Matematik ve Fen bilimleri derslerini ve diğer dersleri ifade etmişlerdir. Türkçe dersinde öğrenciler konuları anlamakta zorlandıkları ve okudukları metinlerin konusunu tartışarak bulmanın daha iyi olacağını ifade etmişlerdir. Benzer şekilde Meral'in (2018) yapmış olduğu çalışmada da öğrenciler Türkçe dersinde argümantasyona dayalı uygulamalar yapılmasını belirtmişlerdir. Nedeni olarak da dersin tartışmaya daha uygun olduğunu ifade etmişlerdir. Aynı şekilde öğrenciler diğer derslerde de bu yöntemi kullanmak istediklerini belirtmişlerdir. Öğrenciler Matematik dersinin zor olduğunu ve argümantasyon yöntemi ile daha kolay hale getirebileceklerini ifade etmişlerdir. Şahin Doğruer ve Akyüz (2022), Prusak, Herskowitz ve Schwarz (2012) ve Kosko, Rougee ve Herbst'in (2014) yapmış oldukları matematik konularındaki argümantasyon destekli çalışmalarda öğrencilerin konuyu kavramalarında yöntemin etkili olduğunu ortaya koymuşlardır. Öğrenciler Fen bilimleri dersinde de öğrenmeyi kolaylaştırma, grup ile birlikte çalışma yaparak dersi eğlenceli hale getirmeyi ifade etmişlerdir. Apaydın ve Kandemir'in (2018) ilkökul sınıf öğretmenleri ile yapmış olduğu çalışmada yöntemin, öğrencilerin derse karşı ilgisini çekebileceğini ve anlamlı öğrenme ortamı sunabilecekleri sonucuna ulaşmıştır. Alan yazına bakıldığında fen bilimleri dersinde argümantasyon yönteminin geleneksel öğretim yöntemlerine göre öğrencilerin akademik başarılarını daha da artırdığı ve beraberinde kavramsal öğrenmeyi de desteklediği görülmüştür (Kıngır, Geban ve Günel 2011; KabataşMemiş, 2014). Meral (2018), argümantasyon yönteminin öğrencilerin diğer derslerde de kullanmak istemesinin nedeni olarak, öğrencilere etkinlikler yolu ile düşünme fırsatının verilmesi, karşılıklı olarak fikirlerini kolay bir şekilde birbirlerine aktarabilmeleri ve öğrenmelerini kolaylaştırması açısından dikkat çekmiştir.

Araştırmanın sekizinci alt probleminde öğrencilerin iş birlikli öğrenme becerisini ölçmek amacı ile ölçek uygulanmış ve deney grubu öğrencileri arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Bu sonuca göre argümantasyon yönteminin öğrenciler arasında iş birlikli öğrenme becerisini geliştirdikleri söylenebilir. İş birlikli destekli argümantasyon yöntemi ile öğrenciler kendi duygu ve düşüncelerini grup arkadaşları ile paylaşabilme fırsatı sunmuş, kendi bilgilerini arkadaşlarını aktarma imkânı sağlamıştır. Sosyal bilgiler dersinde ezberci ve geleneksel yaklaşımlar yerine araştıran, sorgulayan bireyler yetiştirilmesi sağlanmalıdır. Bunun için de öğrencilere

birlikte ortak bir amaç doğrultusunda problem karşısında eleştirel yorumlar yapabilecek etkinlikler sunulmalıdır.

Sonuç olarak işbirlikli destekli argümantasyon yöntemi ile işlenen derslerin, programın öngördüğü yöntemle işlenen derse göre öğrencilerin daha başarıları oldukları ve argümantasyon yönteminin öğrenciler arasında iş birliği becerisinin olumlu yönde gelişmesinde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Argümantasyon yönteminin öğrencilerin süreç içerisinde argüman oluşturmalarında etkili olduğu ve öğrencilerin birinci etkinlikten son etkinliğe doğru argüman seviyelerinde artış olduğu ve kaliteli argümanlar ürettikleri, bazı öğrencilerin gerekçe, destekleyici ve çürütücü bileşenlerini kullanmada zorlandıkları tespit edilmiştir. Yarı yapılandırılmış görüşme formu sonucunda öğrencilerin uygulamaya yönelik olumlu yönde düşüncelere sahip olduğu tespit edilmiş, öğrenciler uygulamanın bilgiyi anlamlandırmada, arkadaşları ile iletişim becerilerinin güçlenmesinde, duygu, düşünce ve ifade edebilme becerisinin gelişmesinde, derslerin güzel ve eğlenceli geçmesinin derse karşı ilgi ve isteklerini artırdığı gözlemlenmiş; sosyal bilgiler dersi ve diğer derslerde de kullanmak istedikleri sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM VI

ÖNERİLER

Araştırmada elde edilen bulgular doğrultusunda öğretmenlere, araştırmacılara ve uygulayıcılara şu öneriler sunulmuştur:

Öğretmenlere Yönelik Öneriler:

- ✓ Öğrenciler, grup tartışması ile fikir alışverişinde bulundukları zaman derste daha çok eğlendikleri ve öğrenmeyi kolaylaştırdıklarını ifade etmişlerdir. Bu doğrultuda öğretmenler, sosyal bilgiler dersinde gruplar halinde öğrencilerin bilimsel tartışma yapabilecekleri ders planları hazırlamaları önerilmektedir.
- ✓ Öğrencilerin, bazı argüman bileşenlerinde (gerekçe, destekleyici ve çürütücü) zorlandıkları tespit edilmiştir. Öğretmenler sınıf içerisinde argüman bileşenlerine dayalı özellikle ortaya koydukları iddialarını savunabileceklerini sağlayan etkinliklere sınıf içerisinde yer verilmesi önerilmektedir

Araştırmacılara Yönelik Öneriler:

- ✓ Uygulama sırasında çıkabilecek herhangi bir problemi tespit etmek ve önüne geçebilmek için önceden pilot bir uygulama yapılması önerilmektedir.
- ✓ Araştırma esnasında veya bitiminde uygulamaya yönelik öğrencilerin görüşleri alınarak, uygulama esnasında yaşadıklarının daha etkili bir biçimde incelenmesi için öğrencilerle sürece ilişkin mülakatlar yapılabilir.
- ✓ Literatür taraması sonucu sosyal bilgiler alanında argümantasyon yöntemi ile ilgili sınırlı sayıda çalışma yapıldığı görülmüştür. Sosyal bilgiler dersinde farklı sınıf, beceri, yöntem, konu ve değişkenler üzerinde araştırma yapılabilir.
- ✓ Argümantasyon yönteminin kanıt kullanma, yaratıcı, yansıtıcı düşünme gibi becerilere etkisi incelenebilir.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

- ✓ MEB'in öğretmenlere yönelik argümantasyon yöntemini bilgilendirici hizmet içi eğitimler veya seminerler düzenlemesi önerilmektedir.

- ✓ Sosyal bilgiler öğretim programı hazırlayanların argümantasyon yöntemi sürecine ilişkin daha fazla kazanım, etkinlik ve içeriklere yer verilmesi önerilmektedir.

KAYNAKÇA

- Akkan, M. (2019). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının argümantasyon tekniği ile güncel olayları değerlendirmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Akkan, M. ve Akhan, N.E. (2020). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının güncel olayları argümantasyon tekniği ile değerlendirmeleri. *Avrasya Uluslararası Araştırmalar Dergisi*, 8(21), 118-139.
- Aksoy Serttaş, F. ve Demirkaya, H. (2021). Sosyal bilgilerde argümantasyon tabanlı öğrenme sürecinin öğrenci başarı ve tutumlarına etkisi. *Uluslararası Sosyal ve Eğitim Bilimleri Dergisi*, 15, 40-54.
- Aktamış, H. ve Hiğde, E. (2017). Argümantasyon nedir. H. Aktamış (Editörler) *Örnek Etkinliklerle Fen Eğitiminde Argümantasyon* içinde (s. 19-20). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Aktaş, T. (2017). *Argümana dayalı sorgulama öğretiminin yedinci sınıf öğrencilerinin kuvvet ve enerji ünitesindeki akademik başarılarına ve argümantasyon seviyelerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Apaydın, Z. ve Kandemir, M. A. (2018). İlkokulda sınıf öğretmenlerinin fen bilimleri dersinde argümantasyona yöntemi kullanımına ilişkin görüşleri. *Journal of Computer and Education Research*, 6(11), 106-122.
- Aydın, Ö. ve Kaptan, F. (2014). Fen-Teknoloji öğretmen adaylarının eğitiminde argümantasyonun biliş üstü ve mantıksal düşünme becerilerine etkisi ve argümantasyona ilişkin görüşler. *Eğitim Bilimleri Araştırmaları Dergisi*, 2(4), 164-188

- Aydoğdu Demir, H. (2019). *Sosyal bilgiler öğretiminde argümantasyon uygulamaları*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Rize.
- Aymen Peker, A., Apaydın, Z. ve Taş, E. (2012). Isı yalıtımını argümantasyonla anlama: ilköğretim 6.sınıf öğrencileri durum çalışması. *Dicle Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 79-100.
- Bayrakçıken, S., Doymuş, K. ve Doğan, A. (2013). *İşbirlikli öğrenme modeli ve uygulanması*. Ankara: Pegem Akademi.
- Burak, D. (2020). *İlkokul sosyal bilgiler öğretimine yönelik uyarlanabilir bir öğrenme ortamının tasarlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Eskişehir Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir.
- Büyüköztürk, Ş. (2019). *Sosyal bilimler için veri analizi el kitabı istatistik, araştırma deseni spss uygulamaları ve yorumları*. Ankara: Pegem Akademi.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, K.E., Akgün, Ö.E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2019). *Eğitimde bilimsel araştırma yöntemleri*. Ankara: Pegem Akademi.
- Cevger, F. (2018). *Sosyal bilgiler dersinde argümantasyon tabanlı öğrenme yönteminin kullanılmasının öğrencilerin akademik başarılarına, bilimsel düşünme becerilerine ve bilimsel tartışma düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Clark, D.B. ve Sampson, V. (2008). Assessing dialogic argumentation in online environments to relate structure, grounds and conceptual quality. *Journal of Research in Science Teaching*, 45(3), 293-321.
- Cohen, L. ve Manion, L. (1998). *Research methods in education*. Fourt Edition. London: Routledge.
- Creswell, J. W. (2008). *Educational research planning, conducting and evaluating quantitave and qualitative research*. International Pearson Merrill Prentice Hall.

- Crowell, A. ve Kuhn, D. (2012). Developing dialogic argumentation skills; a three-year intervention study. *Journal of Cognition and Development*, 15(2), 363-381.
- Çavdar, O. (2016). *Fen ve teknoloji dersinin öğretiminde iyi bir eğitim ortamı için yedi ilke ve modellerin iş birlikli öğrenme yöntemiyle uygulanması*.Yayımlanmamış DoktoraTezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Çetin, Ş. (2004). Değişen değerler ve eğitim. *Milli Eğitim Dergisi*, 161.
- Çınar, D. (2013). *Argümantasyon temelli fen öğretiminin 5.sınıf öğrencilerinin öğrenme ürünlerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Necmettin Erbakan Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
- Çinici, A., Özden, M., Akgün, A., Herdem, K., Karabiber, H.L. ve Deniz, Ş.M. (2014). Kavram karikatürleriyle desteklenmiş argümantasyon temelli uygulamaların etkinliğinin incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(18), 571-596.
- De Vries, D. L. ve Slavin, R. E. (1976). Teams-games-tournament (tgt): rewiev of ten classroom experiments. *Journal Of Research And Development İn Education*, 12, 28-38.
- Demir, F. B. (2017). *Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının argümantasyona dayalı eğitim sürecine göre argüman düzeylerinin belirlenmesi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Kastamonu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kastamonu.
- Demir, F.B. ve Oğuz Haçat, S. (2018). Sosyal bilgiler öğretmen adaylarının hak ve sorumluluk konusundaki sözlü argümantasyon durumlarının incelenmesi. *Türkiye Bilimsel Araştırmalar Dergisi*, 3(1), 68-82.
- Deniz, T. (2014). *Çevre eğitiminde toplumbilimsel argümantasyon yaklaşımının kullanımı*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Doğanay, A. ve Ünal, F. (2006). Eleştirel düşünme öğretimi. A. Şimşek (Editörler). *İçerik türlerine dayalı öğretim*. Ankara: Nobel Yayıncılık

- Doymuş, K. (2008). Teaching chemical equilibrium with the jigsaw technique. *Research in Science Education*, 37(5), 249-260.
- Driver, R., Newton, P. ve Osborne, J. (2000). Establishing the norms of scientific argumentation in classrooms. *Science Education*, 84(3), 287-312.
- Duschl, R.A., Schweingruber, H.A. ve Shouse, A.W. (2007). *Taking science to school: learning and teaching science in grades K-8*. Washington, DC: National Academies Press.
- Erduran, S., Simon, S. ve Osborne, J. (2004). Tapping into argumentation: Developments in the application of Toulmin's argument pattern for studying science discourse. *Science Education*, 88(6), 915-933.
- Eroğlu, E. ve Yıldırım, H. İ. (2020). Argümantasyon tabanlı öğrenme yaklaşımının ortaokul 6.sınıf öğrencilerinin çevreye yönelik tutum, davranış ve başarılarına etkisi. *Gazi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 6(1), 42-68.
- Fraenkel, J. K. ve Wallen, N. E. (1996). *How to design and evaluate research in education*. New York: McGraw Hill, Inc.
- Gelici, Ö. ve Bilgin, İ. (2011). İş birlikli öğrenme tekniklerinin tanıtımı ve öğrenci görüşlerinin incelenmesi. *Adıyaman Üniversitesi Fen Bilimleri Dergisi*, 1(1), 40-70.
- Güler, T. (2020). *Artırılmış gerçeklik destekli argümantasyon yönteminin ilköğretim 7.sınıf öğrencilerinin maddenin tanecikli yapısı ve saf maddeler konusundaki akademik başarılarına etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Erciyes Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Kayseri.
- Günel, M., Kınır, S. ve Geban, Ö. (2012). Argümantasyon tabanlı bilim öğrenme (atbö) yaklaşımının kullanıldığı sınıflarda argümantasyon ve soru yapılarının incelenmesi. *Education and Science*, 37(164), 317-328.
- Gömleksiz, M. (1997). *Kuşak öğrenme*. Adana: Baki Kitap ve Yayınevi.

- Hasançebi, F. (2014). *Argümatasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının (atbö) öğrencilerin fen başarıları, argüman oluşturma becerileri ve bireysel gelişimleri üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Heng, L. L., Surif, J. ve Seng, C. H. (2014). Individual versus group argumentation: student's performance in a malaysian context. *International Education Studies*, 7(7), 109-124. DOI:10.5539/ies.v7n7p109
- Johnson, A. P. (2014). *Eylem araştırması el kitabı* (çev. Y. Uzun ve M. Özten Öney). Ankara: Anı Yayıncılık
- Johnson, D. W. ve Johnson, R.T. (1999). Making cooperative learning work. *Theory Into Praticce*, 38(2), 67-73.
- Johnson, D. W. ve Johnson, R.T. (1991). *Learning mathematic and cooperative learning. Lesson plans for teachers*. Minesota: Interaction Book Company
- Kabataş Memiş, E. (2011). *Argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının ve öz değerlendirmenin ilköğretim öğrencilerinin fen ve teknoloji dersi başarısına ve başarının kalıcılığına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karadeniz, Y. (2012). *Fen ve teknoloji öğretmenlerinin iş birlikli öğrenme modeli hakkında bilgilendirilmesi, bu yöntemi sınıfta uygulaması ve elde edilen sonuçların değerlendirilmesi: ığdır ili örneği*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Karasar, N. (2012). Bilimsel araştırma yöntemi kavramlar-ilkeler-teknikler. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Kayacan, K. (2017). Fen öğretiminde iş birlikli öğrenme. H. G. Hastürk (Ed.). *Teoriden pratiğe fen bilimleri öğretimi* içinde (s. 62-96). Ankara: Pegem Akademi.
- Kaya, O. N. ve Kılıç, Z. (2008). Etkin bir fen öğretimi için tartışmacı söylev. *Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi*, 3(9), 89-100.

- Kıngır, S. (2011). *Using the science writing heuristic approach to promote student understanding in chemical changes and mixtures*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ortadoğu Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kıngır, S., Geban, Ö. ve Günel, M. (2011). Öğrencilerin kimya derslerinde argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının uygulamasına ilişkin görüşleri. *Selçuk Üniversitesi Ahmet Keleşoğlu Eğitim Fakültesi Dergisi*, 32(2), 15-28.
- Kuhn, D.ve Udell, W. (2003). The development of argument skills. *Child Development*,74(5), 1245–1260.
- Kunsch, D. W., Schnarr, K. ve Van Tyle, R. (2014). The use of argument mapping to enhance critical thinking skills in business education. *Journal of Education For Business*, 89(8), 403-410.
- Kolsto, S.D. (2001). Scientific in students' argumentation confronted with a risk-focused socio-scientific issue. *Internation Journal of Science Education*, 28(1), 1689- 1716.
- Kosko, K. W., Rougee, A. ve Herbst, P. (2014). What actions do teachers envision when asked to facilitate mathematical argumentation in the clasroom. *Mathematics Education Research Journal*, 26(3), 459-476.
- Köseler, C. (2019).Argümantasyon temelli laboratuvar uygulamalarının sınıf öğretmeni adaylarının bilimsel süreç becerileri, bilimin doğasına yönelik görüşleri ve bilimsel epistemolojik inançları üzerine etkisi. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Köseler, C. ve Şahin Kalyon, D. (2020). Impact of argument-based laboratory method on scientific process skills of pre-service primary school teachers and their views of the nature of science. *Journal Of Curriculum And Teaching*, 9(4), 75-88.
- Lawson, A. (2010). The nature and development of hypothetico predictive argumentation with implications for science teaching. *International Journal of Science Education*, 25(11), 1387-1408.

- McNeil, K. L. (2011). Elementary students' views of explanation, argumentation and evidence and their abilities to construct arguments over the school year. *Journal of Research in Science Teaching*, 48(7), 793-823.
- Meral, E. (2018). *Argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımının öğrencilerin akademik başarılarına eleştirel düşünme eğilimlerine ve argüman oluşturma becerilerine etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], (2013). Fen bilimleri öğretim programı. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Millî Eğitim Bakanlığı [MEB], (2018). Sosyal bilgiler dersi öğretim programı. Ankara: Milli Eğitim Yayınları.
- Nussbaum, E. M. (2002). How introverts versus extroverts approach small-group argumentative discussions throughout(s). *The Elementary School Journal*, 102(3), 183-197.
- Oğuz, S. ve Demir, F.B. (2016). Sosyal bilgiler öğretim programının ve ders kitabının toulmin argüman modeline göre değerlendirilmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 16(2), 1572-1602.
- Okumuş, S. ve Ünal, S. (2012). The effects of argumentation model on students' achievement and argumentation skills in science. *Procedia-Social and Behavioral Sciences*, 46, 457-461.
- Öğreten, B. (2014). *Argümantasyona (bilimsel tartışmaya) dayalı öğretim sürecinin akademik başarı ve tartışma seviyelerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Amasya Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Amasya.
- Özdemir, S. (2011). İş birlikli öğrenme yönteminin din kültürü ve ahlak bilgisi dersinde kullanılması. *Marife Dini Araştırmalar Dergisi*, 11(3), 145-162.
- Özdilek, Z., Okumuş, S. ve Doymuş, K. (2018). The effects of model supported cooperative and individual learning methods on prospective science teachers' understanding of solutions. *Journal of Baltic Science Education*, 17(6), 945-959.

- Polat, H. (2014). *Atomun yapısı konusunda argümantasyon yönteminin ilköğretim 7. sınıf öğrencilerinin başarıları üzerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Malatya.
- Prusak, N., Hershkowitz, R. ve Schwarz, B.B. (2012). From visual reasoning to logical necessity through argumentative design. *Educational Studies in Mathematics*, 79(1), 19-40.
- Robertshaw, B. ve Campbell, T. (2013). Constructing arguments: Investigating pre-service science teachers' argumentation skills in a socio-scientific context. *Science Education International*, 24(2), 195-211.
- Sampson V. ve Clark, D. B. (2007). Incorporating scientific argumentation into inquiry-based activities with online personally-seeded discussions. *The Science Scope*, 30(6), 43-47.
- Sampson, V. veClark, D. B. (2008). Assessment of the ways students generate arguments in science education: current perspectives and recommendations for future directions. *Science Studies and Science Education*, 92(3), 447-472.
- Sampson, V. veClark, D. B. (2011). A comparison of the collaborative scientific argumentation practices of two high and two low performing groups. *Research in Science Education*, 41(1), 63-97.
- Sertaş, F. (2019). *Sosyal bilgiler eğitiminde bilim teknoloji ve toplum ünitesinin öğretiminde argümantasyon tabanlı öğrenme sürecinin etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Antalya.
- Sharan, S. (1980). Cooperative learning in small groups: recent methods and effects on achievement, attitudes and ethnic relations. *Review of Educational Research*, 50(2), 241-271.
- Sharan, S. ve Sharan, Y. (1999). *Handbook of cooperative learning methods*. Westport: Praeger Publishers.
- Slavin, R. E. (1990). *Cooperative learning: theory, research and practice*. New Jersey: Prentice Hall.

- Strike, K. A. ve Posner, G. J. (1992). A revisionist theory of conceptual change. R. A. Duschl ve R. J. Hamilton (Eds.). *Philosophy of science, cognitive psychology, and educational theory and practice* içinde (s. 147-176). NY: State University of New York Press.
- Şahin Doğruer, Ş. ve Akyüz, D. (2022). Öğrencilerin silindirin hacmi konusunda geliştirdikleri matematiksel fikirler; sınıf içi argümantasyon modeli. *Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 19(1), 36-64.
- Şekerci, A. R. (2013). *Kimya laboratuvarında argümantasyon odaklı öğretim yaklaşımının öğrencilerin argümantasyon becerilerine ve kavramsal anlayışlarına etkisi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Erzurum.
- Şengül, S. ve Tavşan, S. (2019). 8.sınıf öğrencilerinin matematiksel problemler bağlamındaki argümantasyon süreçlerinin incelenmesi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 27(4), 1680-1693.
- Tümay, H. ve Köseoğlu, F. (2011). Kimya öğretmen adaylarının argümantasyon odaklı öğretim konusunda anlayışlarının geliştirilmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8(3), 105-119.
- Türk Dil Kurumu. (2020). Türk dil kurumu sözlükleri. <https://sozluk.gov.tr/> adresinden alınmıştır.
- Thielemier, B. T. (2013). *Developing emerging argumentation: using disparate forms of evidence to create instructional inroads*. Master of Arts Colorado State University Fort Collins, Colorado.
- Tonus, F. (2012). *Argümantasyona dayalı öğretimin ilköğretim öğrencilerinin eleştirel düşünme ve karar verme becerileri üzerine etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Torun, F. (2015). *Sosyal bilgiler dersinde argümantasyon temelli öğretim ve karar verme becerisi arasındaki ilişki düzeyi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Torun, F. ve Şahin, S. (2016). Argümantasyon temelli sosyal bilgiler dersinde öğrencilerin argüman düzeylerinin belirlenmesi. *Eğitim ve Bilim*, 41(186), 233-251.
- Torun, F. (2019). Argümantasyon yöntemi ile kanıt kullanma becerisinin geliştirilmesi. Y. Kabapınar (Editör). *Kimlik belirleyen derslerde kanıt temelli öğrenme* içinde (s. 241-258). Ankara: Pegem Akademi.
- Toulmin, S. E. (2003). *The uses of argument*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Trend, R. (2009). Commentary: fostering students' argumentation skills in geoscience education. *Journal of Geoscience Education*, 57(54), 224-232.
- Tümay, H. (2008). *Argümantasyon odaklı kimya öğretimi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Tümay, H. ve Köseoğlu, F. (2011). Kimya öğretmen adaylarının argümantasyon odaklı öğretim konusunda anlayışlarının geliştirilmesi. *Türk Fen Eğitimi Dergisi*, 8(3), 105-119.
- Ulu, C. ve Bayram, H. (2015). Argümantasyon tabanlı bilim öğrenme yaklaşımına dayalı laboratuvar etkinliklerinin 7. sınıf öğrencilerinin kavram öğrenmelerine etkisi: yaşamımızdaki elektrik ünitesi. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 37, 61-75.
- Uluay, G. ve Aydın, A. (2018). Yedinci sınıf öğrencilerine kuvvet ve hareket ünitesinin öğretilmesinde argümantasyon odaklı öğrenme sürecinin akademik başarıya etkisi. *Abant İzzet Baysal Eğitim Fakültesi Dergisi*, 18(3), 1179-1799.
- Uluçınar Sağır, Ş. (2008). *Fen bilgisi dersinde bilimsel tartışma odaklı öğretimin etkililiğinin incelenmesi*. Yayımlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Untereiner, B. (2013). *Teaching and learning the elements of argumentation*. Degree of Master, University of Victoria Department of Curriculum and Instruction, Kanada.

- Ünver Halvacı, S. (2017). *Okul öncesi eğitime devam eden çocuklardan argümantasyon uygulamalarının canlı-cansız kavram bilgisi ve argüman düzeylerine etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Wissinger, D. R (2012). *Using argumentative discussions to enhance the written arguments of middle school students in social studies classrooms*. Doctor of Philosophy, University of Maryland the Faculty of the Graduate School, ABD.
- Yalın Çelik, A. (2010). *Bilimsel tartışma (argümantasyon) esaslı öğretim yaklaşımının lise öğrencilerinin kavramsal anlamaları, kimya dersine karşı tutumları, tartışmaya isteklilikleri ve kalitesi üzerine etkisinin incelenmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yalçinkaya, I. (2018). *Altıncı sınıf seviyesinde argümantasyon odaklı etkinliklerle dolaşım sistemi konusunun öğretiminin akademik başarıya, kavramsal anlamaya ve argümantasyon seviyelerine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli
- Yazıcıoğlu, A. (2017). *Sosyal bilgiler dersinin toulmin tartışma modeline dayalı öğretimi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Yazıcıoğlu, A. ve Alkan, V. (2019). Sosyal bilgiler dersinin toulmin tartışma modeline dayalı öğretimi. *Anadolu Journal of Educational Sciences International*, 9(2), 352-395.
- Yeşiloğlu, S. N. (2007). *Gazlar konusunun lise öğrencilerine bilimsel tartışma (argümantasyon) odaklı yöntem ile öğretilmesi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2011). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayıncılık.

- Yıldırım, C. (2017). *Argümantasyon destekli probleme dayalı öğrenmenin öğrencilerin sorgulayıcı öğrenme ile problem çözme becerilerine ve kavramsal anlamalarına etkisi*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Denizli.
- Yılmaz Özcan, N. (2019). *Argümantasyon temelli sosyal bilgiler öğretiminin öğrencilerin akademik başarı, tutum ve eleştirel düşünme becerisine etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Ordu Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ordu.
- Zohar, A. ve Nemet, F. (2002). Fostering students' knowledge and argumentation skills through dilemmas in human genetics. *Journal of Research in Science Teaching*, 39(1), 35-62.

EKLER

EK 1. Yönetime Katılıyorum Başarı Testi

Sevgili Öğrenciler,

Bu test “Yönetime Katılıyorum” konusu ile ilgili olarak hazırlanmış 20 sorudan oluşan bir başarı testidir. Aldığınız notlar kesinlikle ders ortalamanızı etkilemeyecektir. Lütfen tüm soruları cevaplamaya çalışınız. Süreniz 40 dakikadır.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Adı:

Soyadı:

Numarası:

1. Aşağıda yönetim biçimleri ve tanımları açıklanmıştır.

Oligarşi	(I) Egemenliğin tek bir bireyde bulunduğu idare şeklidir.
Teokrasi	(II) Dini ilkelere dayanan yönetim biçimidir.
Monarşi	(III) Egemenliğin az sayıda kişinin, bir aile veya zümrenin elinde olduğu yönetim biçimidir.
Cumhuriyet	(IV) Yönetimde halkın egemen olduğu idare biçimidir.

Tablodaki açıklamaların doğru olabilmesi için numaralı cümlelerden hangilerinin yer değiştirmesi gerekir?

a) I-II

b) II-III

c) I-III

d) I-IV

2.

TÜRKİYE

Yönetim Biçimi: Cumhuriyet

Cumhuriyet: Halkın egemenliğine dayanan yönetim biçimidir. Halk kullandığı oylarla, devleti belli bir süre yönetme yetkisini milletvekillerine verir. İnsan haklarına saygılı olan bu yönetim demokrasi ilkelerinin en iyi uygulandığı yönetim biçimidir.

Yukarıdaki açıklamalara göre;

- I. Halk seçimler yoluyla yönetime katılır,
- II. Milletvekilleri ömür boyu görevde kalır,
- III. Demokrasinin gereklerini en iyi yansıtan yönetim biçimi cumhuriyettir,
- IV. Cumhuriyet kişi egemenliğinin karşısındadır,

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

a) I-II-III

b) I-III-IV

c) II-III-IV

d) I-II-III-IV

3. - Kanun önünde tüm bireylerin aynı haklara sahip olmasıdır.

-Yasalara bağlı kalarak başkalarının hakkını çiğnemenen dilediğimiz gibi düşünmek veya hissetmektir.

- Milletin sahip olduğu yönetme yetkisini, seçtiği temsilciler aracılığıyla kullanmasıdır.

Seçeneklerden hangisi yukarıdaki tanımlarla ilişkilendirilemez?

a) Özgürlük	b) Çoğulculuk
c) Milli Egemenlik	d) Eşitlik

4. Yürütme gücünün başında bulunan Cumhurbaşkanının Anayasa'ya göre görev ve yetkilerinden bazıları şunlardır:

- Cumhurbaşkanı devletin başıdır.
- Milletler arası anlaşmaları onaylar ve yayımlar.
- Silahlı kuvvetlerimizin başkomutanlığını temsil eder.
- Bakanları atar ve görevlerine son verir.

Verilen bilgilere göre aşağıdakilerden hangisine ulaşamaz?

- a) Cumhurbaşkanı devletimizi temsil eder.
- b) Cumhurbaşkanının siyasi yetkilerinin dışında görevleri de bulunur.
- c) Yürütme gücünü kullanır.
- d) Cumhurbaşkanı bakanları milletvekilleri arasından seçer.

5. Yargı yetkisi Türk milleti adına bağımsız mahkemeler tarafından kullanılır. Anayasamıza göre yargı kararları da denetlenebilir. Vatandaşlar, mahkeme kararlarına itiraz ederek üst mahkemelere başvurabilir. Bu mahkemelere yüksek mahkemeler de denir.

Aşağıdakilerden hangisi ülkemizde mahkeme kararlarına itiraz ederek başvurulabilecek yüksek mahkemelerden biri değildir?

a) Anayasa Mahkemesi	b) Danıştay
c) Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi	d) Yargıtay

6. Siyasi partiler halkın desteğiyle ülke yönetimine gelirler. Toplumun refahı için çözümler üretirler. Yöneticiler ile halk arasındaki bağlantıya katkı sağlarlar. Vatandaşların ülke yönetimiyle ilgili gelişmelerden haberdar olmasına yardımcı olurlar. Halkın düşüncelerini, istek ve şikâyetlerini meclise taşırlar.

Buna göre siyasi partiler;

I. Yönetimin karar alma sürecinde etkin rol oynar,

II. Halkı aydınlatırlar,

III. Sorunların çözümünde kamuoyunu dikkate almazlar,

sonuçlarından hangilerine ulaşılabilir?

- a) I-II-III b) I-II c) I-III d) II-III

7.Küçük bir sahil kasabasında ikamet eden Vasfi Bey, sahil kenarında bulunan ormanlık alana lüks bir otel yapılacağı haberini işitti. Bunu üzerine sosyal medya üzerinden kasaba halkını bilgilendirmeye çalıştı. Kasaba sakinlerinden kısa sürede destek bulan Vasfi Beyin girişimleri ulusal radyo ve televizyonlarda yayınlanmaya başlandı. Genel Ağ sayesinde hızla yayılan haberler sonucunda belediye, otel inşası için ruhsat verilmeyeceğini açıkladı.

Yukarıdaki metinde karar alma sürecinde etkili olan hangi faktörlere değinilmiştir?

- a) Sivil toplum kuruluşu- medya b) Siyasi Parti - medya
c) Medya- siyasi parti d) Kamuoyu - medya

8. Sivil toplum kuruluşları demokratik ülkelerde yöneticilerin karar alma sürecinde dikkate alması gereken önemli unsurlardandır.

Aşağıdakilerden hangisi sivil toplum kuruluşlarına örnek olarak gösterilebilir?

- a) Büyükşehir Belediyeleri b) Muhtarlıklar
c) İl Özel İdareleri d) Kızılay

9.Demokratik toplumlarda insanlar sosyal yaşam içerisinde birbirleriyle ilişkilerinde hak ve sorumluluk ilkelerine dikkat eder. Böyle toplumlarda herkes aynı muameleye tabidir ve başkalarının hakkını ihlal etmeden fikirlerini ifade edebilir, yaşamını sürdürebilir. Anayasa ve kanunla ölçüsünde dilediğini yapabilen insanlar seçimlerde oy kullanıp istediği kişileri geçici olarak yönetici yapabilir.

Açıklamaya göre demokratik bir toplum için hangisi söylenirse yanlış bir ifade olur?

- a) Demokratik toplumlarda hak ve özgürlüklerin sınırı yoktur.
b) Demokratik toplumlarda kanunlar herkes için eşit olarak uygulanır.
c) Demokratik toplumlarda halk yönetime katılır ve egemenlik hakkını kullanır.
d) Demokratik toplumlarda insan haklarına saygı değerlidir.

10. Demokrasi insanın sırf insan olması nedeniyle sahip olduğu hak ve hürriyetlerini kullanmasına imkân tanıyan bir yönetimi savunur.

Aşağıdakilerden hangisinde hak ve özgürlüklerin kullanımıyla ilgili demokratik olmayan bir durum söz konusudur?

- a) Öğrencilerin genel derslerin yanında seçmeli dersleri özgür iradeleri ile tercih edebilmesi.
- b) Seçime katılan siyasi parti veya kişilerin seçimden sonra birbirlerini tebrik etmesi.
- c) Merve Hanım'ın katıldığı bir programda düşüncelerini açıklarken sözünün başka bir konuk tarafından sık sık kesilmesi.
- d) Sınıf başkanlığı seçimleri için adayların sırayla söz alarak düşüncelerini anlatması.

11. Etkin vatandaşlar hak ve sorumluluklarını bilerek üzerine düşen sorumluluğu yerine getirir. Böylece ülke güvenliği ve geleceğine katkıda bulunur. Vatandaş olma bilincine sahip bireylerin;

- I. Kanunlara uyma,
- II. Başkalarının hakkına saygılı olma,
- III. Hak ve özgürlüklerinin sınırsız olduğunu düşünerek davranma,
- IV. Toplumsal çıkarlara duyarlı olma,

davranışlarından hangilerini sergilemesi beklenir?

- a) I-II-III b) II-III-IV c) I-II-IV d) I-III-IV

12. Altıncı sınıf öğrencisi Oğuz, temel hak ve özgürlüklerin sınırlandırabileceği durumları konu alan bir araştırma ödevi almıştır.

Buna göre Oğuz hazırladığı rapora aşağıdakilerden hangisini yazmamalıdır?

- a) Olağanüstü hal b) Sıkı yönetim
- c) Savaş d) Resmi tatiller

13. Azra: Kişisel haklar doğuştan sahip olduğumuz vazgeçilmez haklarımızdır. Bu haklardan ilki ve en temeli hakkımızdır.

Açıklamada boş bırakılan alana hangisi yazılmalıdır?

- a) Yaşama b) Kişi dokunulmazlığı
- c) Konut dokunulmazlığı d) Eğitim

14.Antakya’da farklı dini inanışlara sahip insanlar senelerdir aynı havayı soluyor, aynı acı ve sevinci paylaşıyorlar. Antakya Medeniyetler Korosu farklı dinlere mensup 75 kişiden oluşuyor. Birbirlerinin dinlerine ait ilahileri büyük bir istekle seslendiren sanatçılar “Biz Antakya’da nasıl yaşıyorsak şarkılarımızı da öyle söylüyoruz” diyorlar. (Genel Ağ haberi)

Yukarıdaki genel ağ haberinde bahsedilen ortam anayasamızın hangi maddesi ile güvence altına alınmıştır?

a) Düşünce ve ifade özgürlüğü	b) Yerleşme ve seyahat özgürlüğü
c) Din ve vicdan özgürlüğü	d) Özel hayatın gizliliği

15.Temel hak ve özgürlükler, anayasamız tarafından belirlenerek koruma altına alınmıştır. Tüm vatandaşlar sahip oldukları bu hakları yasalar çerçevesinde kullanırlar. Anayasamız temel hak ve hürriyetlerin korunması, kullanılabilmesi, imkanlarının hazırlanması bakımından devlete çeşitli ödevler yüklemiştir. Devlet bu konuda Türk vatandaşlarına da ödevler yüklemiştir. Vatandaşların temel hak ve özgürlükleri yerinde ve zamanında kullanması bunlardan biridir.

Verilen bilgiye göre;

- I. Temel hak ve özgürlüklerin korunması sadece devletin sorumluluğundadır,
- II. Temel haklar ve özgürlükler yasalara uygun olarak kullanılır,
- III. Vatandaşların sahip oldukları haklarla ilgili sorumlulukları da bulunmaktadır.

çıkarımlarından hangilerine ulaşılabilir?

a) I-II	b) II-III	c) I-III	d) I-II-III

16. Aşağıdakilerden hangisi devletin vatandaşa karşı görevlerinden biridir?

a) Temel hak ve hürriyetleri korumak	b) Vergi vermek
c) Kanunlara uymak	d) Barış antlaşması imzalamak

17.Kamuoyu, milletin içinden taşan çeşitli fikirler denizidir. O denizde çeşitli akımlar, çeşitli münakaşa dalgaları meydana getirir.

Mustafa Kemal Atatürk

Mustafa Kemal Atatürk bu sözü ile aşağıdakilerden hangisini vurgulamıştır?

- a) Halkın düşüncelerinden kamuoyu oluşur.
- b) Kamuoyu kargaşaya neden olmalıdır.
- c) Kamuoyunda herkes aynı fikirde olmalıdır.
- d) Kamuoyu halkın yanlış yönlendirilmesidir.

EK 2. Yönetim Biçimleri

Eski zamanlarda, bir ülkede kral ve yardımcıları ülke sorunlarını görüşmek amacıyla toplantı yaparlarmış. Her biri kendi bilgi ve tecrübelerine göre bir şeyler söyledikten sonra kral da kendi düşüncesini söylemiş. Yardımcılarından biri kendi görüşünden vazgeçerek kralın görüşüne katıldığını söylemiş. Bu davranışın sebebini soranlara “İşin sonu belli değil. Biz yanılırsak ağır cezalara uğrayacağız. O yanılırsa, ona uyduğumuz için kurtulacağız.” demiş.

Sadi Şirazi, Gülistan (2005) uyarlanmıştır.

Yukarıdaki hikâyeyi okuyunuz. Bu hikâye hangi yönetim biçiminin uygulandığı sistemde yaşanmış olabilir? Neden?

Bu hikâyenin aşağıdaki yönetim biçimlerinde yaşandığını düşünelim. Buna göre vezirin aldığı kararın nasıl olabileceğini yazınız.

Cumhuriyet yönetimi:

İddianız:

Verileriniz:

Gerekçeleriniz:

Grup tartışmasından sonra iddianız değişti mi?

Evet ise iddianızı çürüten veriler nelerdir?

Hayır. Çünkü?

EK 3.Adayım Çünkü..

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) ile Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) arasında imzalanan Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi gereği oluşturulacak olan Türkiye Öğrenci Meclisine girmek için siz de aday olsaydınız öncelikle kendi sınıfınızda sınıf temsilciliğine, ardından okulunuzda Okul Öğrenci Meclisine ve sonra ilinizde İl Özel Meclisine seçmeniz gerekirdi.

Böyle zor bir seçimde arkadaşlarınızın sizi seçmesi için neler yapardınız?

Sizce demokrasi bilincinin yerleşmesi için neler yapılmalıdır? İddia ve gerekçeleriniz nelerdir?

Sizce bir göreve seçimle gelmiş olmanın birisi tarafından görevlendirilerek gelmekten ne gibi farklılıkları vardır?

İddia:

Gerekçe:

Destekleyici:

Çürütücü:

Grup tartışmasından sonra iddianız değişti mi?

Evet ise iddianızı çürüten veriler nelerdir?

Hayır. Çünkü?

EK 4.Bir Düşüm Var

“Bir düşün var...”

“Kalabalık ‘anlat, anlat’ diye bağıyordu. Martin Luther onlara,“...”
Özgürlüğün yankılanmasını sağladığımızda, her kasabadan ve her kentten özgürlüğün
yankısını duyurduğumuzda, o gün yakın demektir ve o gün Tanrı’nın bütün çocukları,
siyahlar ve beyazlar, Yahudiler ve Hristiyanlar, Protestanlar ve Katolikler, el ele
tutuşup siyahların eski bir ilahisini söyleyecektir: Sonunda özgürüz! Sonunda özgürüz!
Şükürler olsun Yarabbim, sonunda hepimiz özgürüz!”

Yukarıdaki metin Martin Luther’in Bir Düşüm Var isimli konuşmasının son paragrafından düzenlenmiştir. “...” ile belirtilen bölümde Martin Luther kalabalığa bir düşünüyü anlatmış ve düşünün sonunda özgürlüğe ulaştıklarından bahsetmiştir. Sizce Martin Luther’in düşü ne olabilir? Yazınız.

İddia:

Veri:

Gerekçe:

Gerekçelerinizi destekleyen ve çürüten düşünceler nelerdir?

EK 5. Anayasadan

MADDE 12- Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilemez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.	MADDE 14- Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbiri, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.
---	---

Anayasamız neden bazı haklarda sınırlamalar getirmiştir? Gerekçelerinizi yazınız.

Kamu güvenliği ve sağlığı söz konusu olduğunda haklar konusunda bir sınırlama getirilebilir mi?

İddia:

Veri:

Gerekçe:

Destekleyici ve çürütücüler:

Grup tartışmasından sonra iddianız değişti mi?

Evet ise iddianızı çürüten veriler nelerdir?

Hayır. Çünkü?

EK 6. İş Birlikli Öğrenme Becerisi Ölçeği

		Hiçbir zaman	Ara sıra	Çoğunlukla	Her zaman
1	Grup çalışmalarında grubumuzun başarısını önemserim.				
2	Grup çalışmalarının sonunda gruptan neler öğrendiğimi değerlendiririm.				
3	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarımdan birinin morali bozulursa bunu hemen hissederim.				
4	Grup çalışmalarının sonunda, grubumuzun başarılı olup olmadığına arkadaşlarımla birlikte karar veririm.				
5	Grup çalışmalarının sonunda grubun başarısına yaptığım katkıyı değerlendiririm.				
6	Grup çalışmalarında grubumuzun başarısı için çaba gösteririm.				
7	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarımla birlikte başaracağımıza inanırım.				
8	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarıma güvenirim.				
9	Grup çalışmalarının sonunda arkadaşlarımla grubun başarısına yaptığı katkıyı değerlendiririm.				
10	İş birlikli öğrenirken sadece kendi başarımla için çalışırım.				
11	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarımla yaptıkları iyi işlerde onları tebrik ederim.				
12	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarımla uyumlu çalışırım.				
13	İş birlikli öğrenirken yapılacak işlerde sorumluluk alırım.				
14	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarımla dikkatlice dinlerim.				
15	Grup çalışmalarında grubumuzda alınan kararlara uyarım.				
16	İş birlikli öğrenirken geride kalan arkadaşımı cesaretlendiririm.				
17	İş birlikli öğrenirken grup arkadaşlarımla fikirlerine saygı duyarım.				

EK 7. Görüşme Formu

Sevgili Öğrenciler,

Bu soru formu, Sosyal Bilgiler dersi kapsamında Argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinlikler hakkındaki görüşlerinizi belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Bu doğrultuda vereceğiniz cevaplar sadece bilimsel bir araştırma dahilinde kullanılacaktır. Lütfen soruları dikkatle okuyup cevaplandırınız.

Katılımınız için teşekkür ederim.

Cansu ALINLI
Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi
Sosyal Bilgiler Eğitimi Yüksek Lisans Öğrencisi
cansualinli@gmail.com

1. Argümantasyon yöntemi ile işlenen dersin nasıl geçtiğini düşünüyorsunuz? Açıklayınız.

2. Argümantasyon yöntemi ile işlenen dersin size bir katkısı olduğunu düşünüyor musunuz? Açıklayınız.

3. Argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinliklerde zorlandığınız noktalar oldu mu? Karşılaştığınız problemler nelerdir? Açıklayınız.

4. Argümantasyon yöntemi ile yapılan etkinliklerin diğer Sosyal Bilgiler dersi konuları ile de yapılmasını ister miydiniz? Neden? Açıklayınız.

5. Argümantasyon yöntemi ile işlenen dersi diğer derslerinizde de yapmak ister miydiniz? Özellikle hangi derste yapılmasını isterdiniz? Neden? Açıklayınız.

EK 8. Araştırma İzni

T.C.
İSTANBUL VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : E-59090411-20-40625614
Konu : Anket ve Araştırma İzni (Cansu ALINLI)

05/01/2022

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : a) Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğünün 21.01.2020 tarihli ve 2020/2 sayılı genelgesi.
b) Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesinin 14.12.2021 tarihli ve 108752 sayılı yazısı.
c) Müdürlüğümüz Araştırma ve Anket Komisyonunun 05.01.2022 tarihli tutanağı.

Araştırma Konusu : İş Birlikli Öğretim Destekli Argümantasyon Yönteminin Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Dersi Öğretiminde Öğrencilerin Akademik Başarılarına Etkisi, Argüman Düzeylerinin Belirlenmesi ve Öğrenci Görüşleri
Araştırma Türü : Anket
Araştırma Yeri : İstanbul
Araştırma Yapılacak Kişiler : Resmi Ortaokul Öğrencileri
Araştırmanın Süresi : 2021 - 2022 Eğitim ve Öğretim Yılı

Yukarıda bilgileri verilen araştırmanın; 6698 sayılı Kişisel Verilerin Korunması Kanununa aykırı olarak kişisel veri istenmemesi, öğrenci velilerinden açık rıza onayı alınması, yüz yüze eğitime geçmiş olan kurumlarımızda, Covid-19 tedbirlerinin araştırmacı ve ilgili kurum idarelerince alınması, bilimsel amaç dışında kullanılmaması, bir örneği Müdürlüğümüzde muhafaza edilen mühürlü ve imzalı veri toplama araçlarının kurumlarımıza araştırmacı tarafından ulaştırılarak uygulanması, katılımcıların gönüllülük esasına göre seçilmesi, araştırma sonuç raporunun kamuoyuyla paylaşılması ve araştırma bittikten sonra 2 (iki) hafta içerisinde Müdürlüğümüze gönderilmesi, okul idarelerinin denetim, gözetim ve sorumluluğunda, eğitim ve öğretimi aksatmayacak şekilde, ilgi (a) genelge esasları dâhilinde uygulanması kaydıyla Müdürlüğümüzce uygun görülmektedir.

Makamınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Levent YAZICI
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
05/01/2022
Dr. Hasan Hüseyin CAN
Vali a.
Vali Yardımcısı

Ek:

- 1- İlgi (b) Yazı ve Ekleri (18 Sayfa)
- 2- İlgi (c) Tutanak (1 Sayfa)

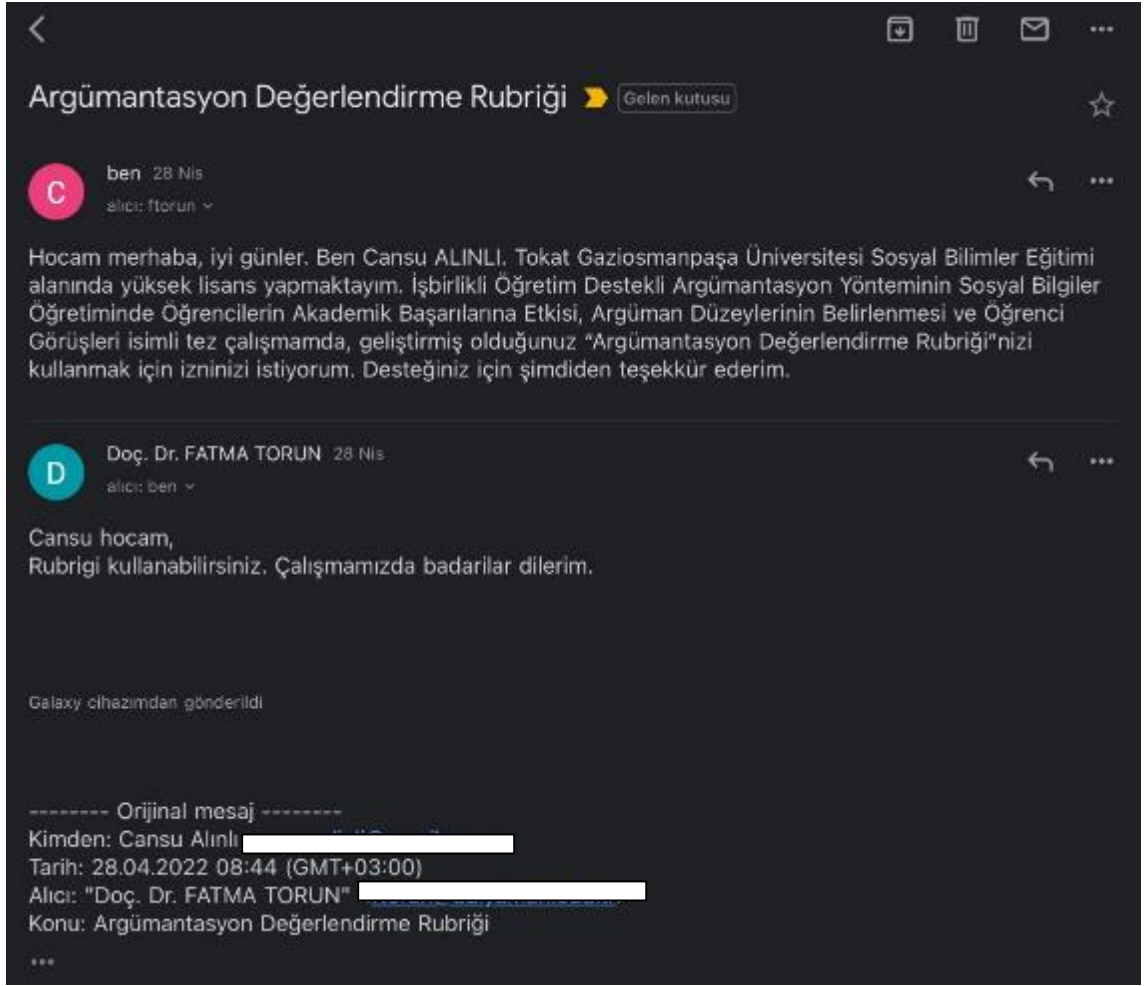
Bu belge güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Adres : Binbirdirek Mah. İmran Öktem Cad. No: 1 Sultanahmet Fatih İstanbul Belge Doğrulama : <https://www.turkiye.gov.tr/meb-ebys>
Telefon : 0212 384 36 30 Bilgi İçin : Aykut ÇELİK
E-posta : stratejigelistirme34@meb.gov.tr Unvanı : Büro Hizmetleri
Kep Adresi : meb@hs01.kep.tr İnternet Adresi : <http://istanbul.meb.gov.tr/>

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <https://evraksorgu.meb.gov.tr/adresinden> 7fc1-154f-39e1-9035-5da1 kodu ile teyit edilebilir.

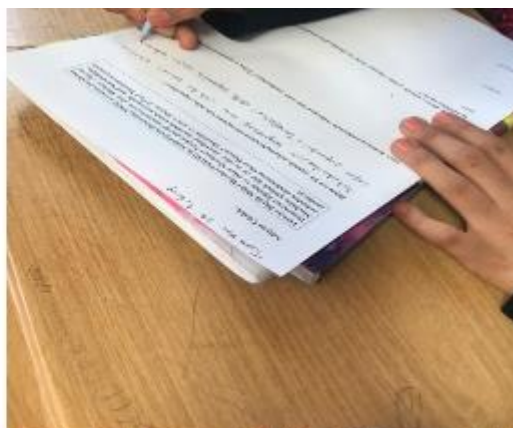
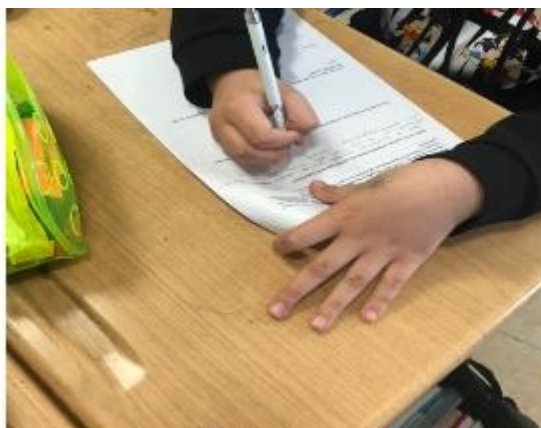

EK 9. Argümantasyon Değerlendirme Rubriği Kullanım İzni

EK 11. Uygulamaya İlişkin Görseller

EK 12. Ö16 Öğrencinin Birinci Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği

Zeynep Keleş
5. GRUP 9 316

Yönetim Biçimleri

Eski zamanlarda, bir ülkede kral ve yardımcılar ülke sorunlarını görüşmek amacıyla toplantı yaparlarmış. Her biri kendi bilgi ve tecrübelerine göre bir şeyler söyledikten sonra kral da kendi düşüncesini söylemiş. Yardımcılarından biri kendi görüşünden vazgeçerek kralın görüşüne katıldığını söylemiş. Bu davranışın sebebini soranlara "İşin sonu belli değil. Biz yanılırsak ağır cezalara uğrayacağız. O yanılırsa, ona uyduğumuz için kurtulacağız." demiş.

Sadi Şirazi, Gülüstan (2005) uyarlanmıştır.

Yukarıdaki hikâyeyi okuyunuz. Bu hikâye hangi yönetim biçiminin uygulandığı sistemde yaşanmış olabilir? Neden?

Bence Monarşi uygulandığı sistemde yaşanmıştır. Çünkü Cumhuriyet Yönetimi olmaz. Teokrasi yönetiminde din kurallarına göre olduğundan bu değildir. Oligarşi olacağını düşünmüyorum. Monarşi döneminde kral, padişah ve benzeri olduğundan dolayıdır.

Bu hikâyenin aşağıdaki yönetim biçimlerinde yaşandığını düşünelim. Buna göre vezirin aldığı kararın nasıl olabileceğini yazınız.

Cumhuriyet yönetimi:

İddianız: Padişahın ben sizin görüşünüze katılmıyorum.

Verileriniz: Ülke sorunları gittikçe artıyor ve siz bu konuyu uzatıyorsunuz. Anayasa kurallarına göre sizin bize yardımcı olmanız gerekir. Kararı isterseniz şehirlerimize kötü durumlarda. Buna bir on önce yardımcı olmanız olamazsanız ülkemiz her konuda bataabilir ve Cumhuriyet yıkılır.

Gereklere: Ülkemizde bir çok sıkıntı var ve bu durumdan hepimiz etkileniyoruz. Ülkemiz gittikçe kötüleşiyor. Bu duruma yardımcı olmalısınız. Acıktırmam. Sizi de sunduğum gibi.

Grup tartışmasından sonra iddianız değişti mi?

Evet ise iddianızı çürüten veriler nelerdir?

Hayır. Çünkü Monarşi, değiştirmek için yeterli bir sebep bulamadım.

EK 13. Ö15 Öğrencinin İkinci Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği

Adayın Adı: Ö15 1. Grup
E.M.A. 2. boy 61B 5104. grup
Adayın Çöküşü:

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) arasında imzalanan Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi gereği oluşturulacak olan Türkiye Öğrenci Meclisine girmek için siz de aday oluyorsunuz. Aşağıda kendi sınıfınızda sınıf temsilciliğine, ardından okulunuzda Okul Öğrenci Meclisine ve sonra ilinizde İl Özel Meclisine seçmeniz gerekmektedir.

Böyle zor bir seçimde arkadaşlarınızın sizi seçmesi için neler yaptınız?

Okulda spor salonu havuz. Sadece 16 saatlik bir kütüphane. İyi olanlar okula tatil günü yapıldı. Her hafta dersler yoksa ve 3 gün tatil. 4 gün okul güpördür.

Sizce demokrasi bilincini yerleştirmek için neler yapılmalıdır? İddia ve gerekçelerini nelerdir?

her hafta videolu ve tiyatralı demokrasi bilinci hem öğreniler hem de eylemler.

Sizce bir görevle seçilmiş olmanın birisi tarafından görevlendirilerek gelmekten ne gibi farklılıkları vardır?

İddia: bizim seçtiğimiz biri. Sebzede uygun şartlar olduğu için. Sebzede ama bizim seçtiğimiz biri. bizim istediğimiz şeyler: yapmaz.

Gerekçe: Çünkü bu da dünyada olmayan ilkelerle insanlara kötü davranışlar.

Destekleyici: Kuzey koredeki Kim - YONGUN kuzey koredeki insanlara çok kötü davranışlar. Mesela Türkiye'de Recep Erdoğan'ın bizi seçtiğimiz gibi bizim baskılarımız.

Adayın Adı: Ö15 1. Grup
E.M.A. 2. boy 61B 5104. grup
Adayın Çöküşü:

Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) ve Millî Eğitim Bakanlığı (MEB) arasında imzalanan Demokrasi Eğitimi ve Okul Meclisleri Projesi gereği oluşturulacak olan Türkiye Öğrenci Meclisine girmek için siz de aday oluyorsunuz. Aşağıda kendi sınıfınızda sınıf temsilciliğine, ardından okulunuzda Okul Öğrenci Meclisine ve sonra ilinizde İl Özel Meclisine seçmeniz gerekmektedir.

Böyle zor bir seçimde arkadaşlarınızın sizi seçmesi için neler yaptınız?

Okulda spor salonu havuz. Sadece 16 saatlik bir kütüphane. İyi olanlar okula tatil günü yapıldı. Her hafta dersler yoksa ve 3 gün tatil. 4 gün okul güpördür.

Sizce demokrasi bilincini yerleştirmek için neler yapılmalıdır? İddia ve gerekçelerini nelerdir?

her hafta videolu ve tiyatralı demokrasi bilinci hem öğreniler hem de eylemler.

Sizce bir görevle seçilmiş olmanın birisi tarafından görevlendirilerek gelmekten ne gibi farklılıkları vardır?

İddia: bizim seçtiğimiz biri. Sebzede uygun şartlar olduğu için. Sebzede ama bizim seçtiğimiz biri. bizim istediğimiz şeyler: yapmaz.

Gerekçe: Çünkü bu da dünyada olmayan ilkelerle insanlara kötü davranışlar.

Destekleyici: Kuzey koredeki Kim - YONGUN kuzey koredeki insanlara çok kötü davranışlar. Mesela Türkiye'de Recep Erdoğan'ın bizi seçtiğimiz gibi bizim baskılarımız.

EK 14. Ö28 Öğrencinin Üçüncü Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği

Beril Kantal 6/B
892 8. Grup
Bir Düşüm Var

"Bir düşün var..."

"Kalabalık 'anlat, anlat' diye bağırıyordu. Martin Luther onlara, "... Özgürlüğün yankılanmasını sağladığımızda, her kasabadan ve her kentten özgürlüğün yankısını duyduğumuzda, o gün yakın demektir ve o gün Tanrı'nın bütün çocukları, siyahlar ve beyazlar, Yahudiler ve Hristiyanlar, Protestanlar ve Katolikler, el ele tutuşup siyahların eski bir ilahisini söyleyecektir: Sonunda özgürüz! Sonunda özgürüz! Şükürler olsun Yarabbim, sonunda hepimiz özgürüz!"

Martin Luther'in düşü ne olabilir? Yazınız.

İddia:
Herkesin eşit şartlar altında (Eşit bir şekilde eğitim almak, eşit haklara sahip olması, yaşamasını, ayrımcılık olmaması (din, dil, ırk, ten rengi.) düşünmüş olabilir.

Veri:
Konuşmanın sonunda siyahilerin "Sonunda özgürüz! Sonunda özgürüz! Şükürler olsun Yarabbim, sonunda hepimiz özgürüz!" ilahisini herkesin söyleyeceklerini, söylemesi yüzünden.

Gerekçe:
Siyahilerin ilahisinden Amerika'nın eskiden ırkçılık yapılan ve herkesin eşit haklara sahip olmadığı, kırıldığı için böyle düşünüyorum.

Gereçlerinizi destekleyen ^{veri} çürüten düşünceler nelerdir?
Amerika'da ve dünyada din, dil, ırk, renk ayrımı olmazdı böyle düşünmezdim.

EK 15. Ö8 Öğrencini Dördüncü Etkinliğe İlişkin Çalışma Kâğıdı Örneği

Ada Su Con Grup 58

Anayasadan

MADDE 12- Herkes, kişiliğine bağlı, dokunulmaz, devredilemez temel hak ve hürriyetlere sahiptir.	MADDE 14- Anayasada yer alan hak ve hürriyetlerden hiçbirisi, Devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünü bozmayı ve insan haklarına dayanan demokratik ve laik Cumhuriyeti ortadan kaldırmayı amaçlayan faaliyetler biçiminde kullanılamaz.
--	--

Anayasamız neden bazı haklarda sınırlamalar getirmiştir? Gerekçelerinizi yazınız.

Eğer Anayasamız bazı haklarımızı sınırlandırmasa kendimizi hak olarak gördüğümüz şeylerle başkalarının hak ve özgürlüğünü kısıtlayabiliriz. Hem sınırlandırılmasa bazı insanlar yasama hakkını bile devretmeye çalışabilir belki ve bu mümkün değil. Kamu güvenliği ve sağlığı söz konusu olduğunda haklar konusunda bir sınırlama getirilebilir mi?

İddia: Evet getirilebilir çünkü haklar sınırlandırılmasa insanlar kendinde cinayet işlemeye hakkı bulabilir ve diğer insanların canına kıyabilir.

Veri: Haberlerde insanlar hakkı olmamasına rağmen insanları öldürüyor. Eğer haklar kısıtlanmasa herkes bir birine zarar verebilir.

Gerekçe: Böyle düşünüyorum çünkü haberlerde otolar ve kendi görüşlerimle düşüncelerimi bağlayarak böyle düşünmeye başladım.

Destekleyici ve çürütücüler: Bence cinayetin tamamen bitmesi çokta mümkün değil ama ceza evine girenler veya hapse girenler tekrar serbest bırakılmasa ^{sadece} biraz daha azatılabilir. Tabii sadece saçma sebepleri otolar çıkmasa tacizi vb kötü insanları öldürüp hapse girenler değil.